

Ontario Canada Vakanties

Dit boek en u

Stelt u zich voor: u staat vlakbij een der grootste wonderen der natuur.

Enorme watermassa's storten zich met een oorverdovend lawaai naar de veel lager gelegen rivier. Een mist van waterdruppels stijgt op naar hoger sferen en maakt uw haar nat.

Dit nu is het ongelooflijke mirakel van Niagara Falls, Ontario, Canada.

Het einde van de regenboog en het begin van een onvergetelijke vakantie.

Maar die machtige Niagara watervallen zijn ook symbolisch voor Ontario zelf. Een geweldig groot gebied, dat groter is dan de meeste Europese landen. Een provincie vol verrassende tegenstellingen, die u welkom heet voor een ontdekkingsreis.

En dit boek is dan een uitstekend begin. Een makkelijke, maar interessante gids, die u langs alle interessante plaatsen voert, die van Ontario zo'n onvergetelijk vakantie-oord maken.

Het zal u niet verbazen dat we Ontario in 12 aparte stukken hebben gehakt, voor een beter overzicht van dit kolossale gebied. Aan het begin van iedere sectie ziet u een overzichtskaartje van Ontario, waarin het betreffende stuk wit is uitgespaard, met op de rechterpagina de officiële wegenkaart van Ontario van die bepaalde sectie.

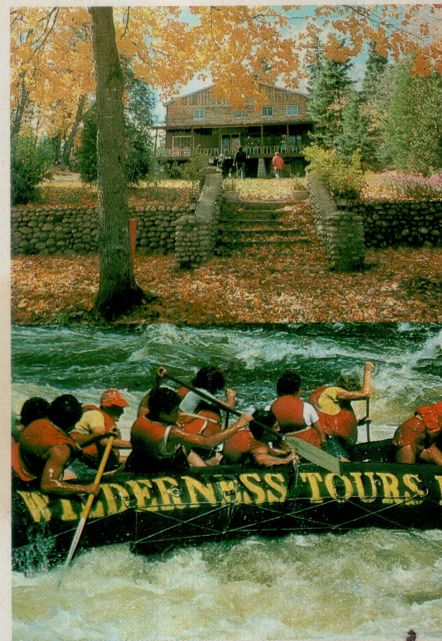
Houdt u er wel rekening mee, dat de verkeersaanduidingen op de snelwegen nog maar sinds kort in kilometers zijn aangegeven. U kunt dus nog wel eens een verkeersbord tegenkomen, dat nog in mijlen rekt.

Eigenlijk kunt u deze gids niet missen bij uw reis door Ontario. Op de laatste pagina vind u nog meer Algemene Informatie.

Als u eenmaal in Ontario bent, kunt u voor alle informatie die u zoekt terecht bij de vele Travel Information Centres.

Wilt u, voor u gaat, meer weten dan u in deze brochure vindt, dan zullen uw reisbureau en/of de luchtvaartmaatschappij van uw keuze graag al het mogelijke doen u te helpen. En anders schrijft u gewoon naar: Ontario Travel, Queen's Park, Toronto, Ontario, Canada, M7A 2E5. Tenslotte, voor u't vergeet nog dit: we zijn heel blij met uw komst.

Welkom in Ontario.

Welkom in Ontario

Welkom in een Provincie die u een kaleidoscoop biedt, van mensen, van wonderen der natuur en der beschaving, van bruisende wereldsteden, spiegelende meren en glinsterende rivieren. Voeg daaraan toe een Babels aantal gesproken talen (waaronder Frans) en de vele culinaire genoegens. De meest moderne verworvenheden zijn vervlochten met een niet zo ver, maar wel gekoesterd verleden en een toekomst, die al op de tekentafels ligt.

Wij doen ons uiterste best om van Ontario een land te maken waar het heerlijk wonen is, maar dat ook de bezoeker iets speciaals te bieden heeft. Een vakantieland, 640,000 km² groot, met 8 miljoen behulpzame inwoners. En, geen twijfel mogelijk, de natuur heeft ons een handje geholpen, dit doel te bereiken: De Niagara Watervallen, de Grote Meren, de St. Lawrence rivier, wouden tot voorbij de horizon, alleen onderbroken met duizenden meren die krioelen van de vis, vruchtbaar bouwland en groene heuvels, in de herfst met vurige kleuren getooid, voordat de sneeuw ze wit schildert.

Door de wildernis te temmen, het land te bewerken, het creëren van een mijn- en houtindustrie, hebben we een maatschappij geschapen van inwoners, die hier kwamen uit alle hoeken van de wereld, zich hier nu echt beginnen thuis te voelen. De eerste bezoekers die Ontario als een ideaal woongebied beschouwden, waren de Indianen en de Eskimo's, gevolgd door de Fransen, de Britten en de Koningsgezinden, en tenslotte door een afvaardiging van al die culturen, die de lokroep van avontuur in de afgelopen 150 jaar niet konden weerstaan. Elke nieuwe immigran-

tengolf voegde zijn levenswijze toe aan het culturele mozaïek. In plaats van een verzwakking betekenden deze bijdragen een levendige stimulans. Ontario is een maatschappij van contrasten in een land van contrasten, waar vakanties op maat kunnen worden gemaakt.

U kunt er de zon zien ondergaan bij een verlaten meer, of 'm zien opgaan in een slaperige stad. Sla er een spartelende vis aan de haak, of bestel een "sole amandine". Slaap er in een tent, of in een blokhut aan de rand van een meer. Of overnacht er in een gezellige "Inn". Bezoek er een theaterfestival. Maar ook een Indiaanse "pow-wow", onveranderd door de mist der tijden. Ga "beestje kijken" in een van

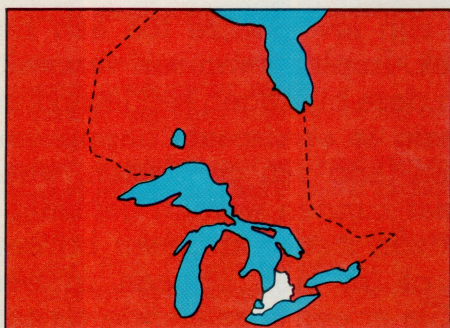
de mooiste en interessantste dierentunnen die de wereld kent, of probeer ongezien zo dicht mogelijk te komen bij een majestueuze eland ergens bij Lake Superior. Ga naar de races, paarden of kano's, 't maakt niet uit. Haal koopjes op een Mennonietenmarkt, of ga winkelen in de exclusieve modezaken in Canada's meest dynamische stad. Maak een trip

naar een goudmijn, een papierfabriek of een graansilo. Ontdek het verleden in een historisch dorpje, een fort uit 1812 of een pelsjagers-handelspost. Vang een glimp op van de toekomst in het verbazingwekkende "Science Centre" of in Ontario Place.

Deze brochure is een eerste kennismaking. En ideaal om u te helpen bij het samenstellen van uw vakantie. Hopelijk geeft deze "Ontario in vogelvlucht" u wat meer inzicht over wat u in Ontario allemaal te wachten staat. Welke route u straks ook mocht kiezen, u valt van de ene verrassing in de andere. Nog maals, van harte welkom, voor een fantastische vakantie!

Ontario Place, Toronto

De Tuin van Ontario.

Een warm, weelderig begroeid land, dat vriendelijk gloeit tussen twee grote meren.

Bedekt met een tapijt van vette, vruchtbare akkers en getooid met vriendelijke stadjes en vredige dorpen. Een lieflijk landschap, waar u meteen van houdt.

Dit is het toneel voor het Shakespeare-Festival van Noord-Amerika, dat wordt gehouden in, jawel, Stratford.

Hier ook vindt u de mooiste plekjes voor picknicks, langs het water, aan het strand, bij Point Pelee, Grand Bend en Bayfield.

Blijf er een tijdje.

Goderich, Ontario

Wie door zuidwest Ontario rijdt, ziet niet de "onbegaanbare wildernis" die de toerist in Canada meestal verwacht, maar een land waar mensen hard aan het werk zijn. Ontario produceert jaarlijks drie biljoen pond groente

en dat komt allemaal hier vandaan. Stop in Leamington (O 18) — ook wel genoemd "De tomatenhoofdstad van de Wereld" — dan kunt u proeven. Behalve tomaten worden er nog zo'n 20 andere groentes gekweekt, o.a. komkommers, waterkers, bloemkool en knolraap.

In deze tuin is ook geschiedenis gemaakt. Sommige van de vroegst gesettelde boerenfamilies stammen af van uit het Amerikaanse Zuiden gevluchte slaven. In het "Uncle Tom's Cabin" museum in Dresden (M 18) komt u hierover meer te weten. Nog meer over de geschiedenis vindt u in het Chatham-Kent museum in Chatham (N 18), met o.a. tastbare herinneringen aan de oorlog van 1812 en de Rebellion van 1837.

Ook op ander dan agrarisch en militair gebied is hier geschiedenis gemaakt. In de 19^e eeuw werd ten Noorden van Chatham en Dresden olie aangeboord, en tegen 1890 was het stadje Petrolia (L 18) Canada's eerste "oliekorts" stad geworden, het centrum van een immens raffinaderij-complex en de zetel van 's werelds eerste Oil Exchange. In het Oil Museum of Canada kunt u schaalmodellen in werking zien en boortorens van de vroegst geëxploiteerde oliebronnen op het Amerikaanse continent.

In Stratford gaan cultuur en landschapelijk schoon op een unieke manier samen. Een zekere William Sargint hing hier, in 1830, een portret van de beroemde toneelschrijver boven de ingang van zijn hotel, en noemde het The Shakespeare Inn. "What's in a name?" vroeg Shakespeare's Juliet. In dit geval, en 150 jaar later, een plaats genoemd naar Shakespeare's eigen woonplaats, een rivier die nu de Avon heet, compleet met zwanen, een miniatuurversie (schaal 1:10) van het "echte" Stratford (Shakespeareland genaamd) en, elke zomer, de bekendste opvoeringen buiten Engeland van de stukken van Shakespeare.

Industrie speelt nog een grote rol, met name in Windsor, waar (op afspraak) het bedrijf van Bell Canada bezichtigd kan worden en ook een whisky distilleerderij. Het Hiram Walker Historical Museum, een fraai geconserveerd huis in Georgian stijl in Pitt Street, laat u het grote strategische belang zien dat Windsor had, eerst voor de Indianen en daarna voor de Britten, Fransen en Amerikanen. Amherstburg (INZET), iets verder stroomafwaarts, was strategisch gezien al even belangrijk. In 1797 werd het door Britse troepen versterkt. Een deel van de aarden wallen is bewaard gebleven in het Fort Malden National Historic Park. Daar vindt u ook een stenen gebouw, met herinneringen aan de diverse bezettingen. Bob-Lo Island in de rivier was een onderdeel van die

strategische positie, een houten fort is er het tastbare bewijs van.

Wildernis-enclaves

De paar enclaves wildernis van onbewoond en woest land die zuidwest Ontario nog telt hebben een heel eigen bekooring. Point Pelee National Park (O 18) bijvoorbeeld, het laagstgelegen punt van het Canadese vasteland, ligt ter hoogte van noordelijk Californië. Point Pelee, een topografisch "Eigenaardigheid", bestaat uit 1617 hectare zand, moeras, bomen, gras en vogels.

Iets ten westen van Point Pelee ligt Kingsville (INZET) waar jaarlijks tegen eind oktober grote troepen ganzen als tijdelijke gasten arriveren. Een man genaamd Jack Miner vestigde hier in 1904 een vogelreservaat, dat nu internationaal bekend staat als een der eerste — geslaagde — pogingen tot natuurbescherming. Jack Miner's Bird Sanctuary is nog steeds een verzamelaarsplaats voor grote vluchten ganzen en andere wilde vogelsoorten. Van half oktober tot half april komen hier bezoekers kijken naar de vogels. Half oktober is er in Kingsville een driedaags "Migration Festival" ter ere van de vogeltrek, met parades, speciale festiviteiten en bezoeken aan het reservaat. De precieze data worden door de ganzen zelf bepaald.

De noordelijke kust van dit gebied, is de oostkust van Lake Huron en één lang strand. Grand Bend (K 19) is een badplaats met een enorm strand en een eigen zomer-toneelgezelschap. 28 km verderop ligt Bayfield (J 19) met rustieke, door bomen omzoomde straten, een jachthaven voor 300 boten en The Little Inn, die al sinds 1830 vermoeide reizigers verwelkomt. Nog iets hoger — ook letterlijk, op een klif —, ligt Goderich (J 19), dat een merkwaardig stratenplan heeft, en ook een groot en indrukwekkend pioniersmuseum. De onder gaande zon zorgt hier de meeste avonden voor een spectaculair einde van de dag. In Blyth is ook een zomertheater, in Benmiller een uitstekend hotel.

London (L 20) biedt alle mogelijke genoegens die u van een flinke stad kunt verwachten. Mooie winkels, goede restaurants en een druk cultureel leven, waar de University van Western-Ontario nog eens het hare toe bijdraagt. Springbank Park bestaat uit 142 ha gazons en bloemen, met een park gewijd aan het thema "kinderen" en een dierentuin. Fanshawe park heeft een meer, picknick-plaatsen en een groot "pioniersdorp" waar u ambacht demonstraties kunt gadeslaan. De Labatt Pioneer Brewery is ingericht als een antieke brouwerij in vol bedrijf. Ska Nah Doht Indian Village is een getrouwe kopie van de werkelijkheid, met behuizing en een palissade.

H

J

K

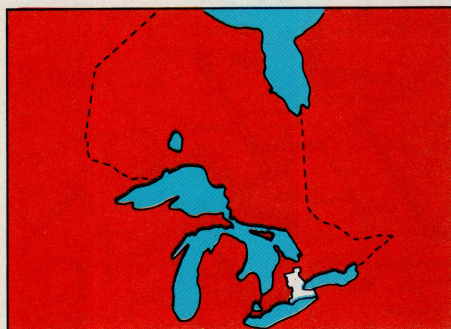
L

M

N

O

De Niagara Watervallen vormen de overdonderende inleiding tot een bonte reeks opwindende gebeurtenissen, waaraan geen eind lijkt te komen.

Landbouwfeesten, braderieën, bierfestivals en echte Schotse Highland Games, met snerpende doedelzakken en paalwerpen.

Elke zomer is er in het fraai geresatureerde stadje Niagara on the Lake een schitterend Shaw Festival. En in Hamilton staat een der mooiste concertzalen van heel Noord-Amerika.

Maar ook de streek zelf is heel bezienswaardig. Dat ziet u vanzelf, al rijdend langs binnenwegen dwars door wijngaarden en tabaksvelden, naar het land der Mennonieten.

Old Covered Bridge

Festival Country? Jazeker! Want iemand heeft altijd wel wat te vieren in dit land van opgewekte mensen. De inwoners van Elora (J 12) beginnen al ijskoud in februari met een fakkelparade in 18^e eeuwse kledij en in Welland (L 24) is er een Winter Carnival, compleet met tochtjes in hooiwagens, sneeuwsculpturen, houtzaagwedstrijden en curling. In maart, als in het zuiden van Ontario het sap in de bomen weer gaat rijzen organiseert de stad Hamilton (K 23) een

“Sugaring-Off Festival” met maple syrup en pannekoeken. een paar mijl noordelijker, in Elmira (H 21) is er in april ook ’n, nog groter, Maple Sugar Festival.

In mei is ook in Ontario de lente in volle bloei en daarmee de jaarlijks terugkerende feesten. Niagara Falls (L 24) heeft haar “Blossom Festival”. Het Guelph Spring Festival (K 22) trekt klassieke musici van heinde en ver. Het Shaw Festival in Niagara-on-the-Lake (K 24) biedt een zomer lang toneel van de bovenste plank. In juni viert Welland z’n Rozenfestival, Dunnville het Mudcat festival (M 22) (zeewolf) en klinkt er Bluegrass muziek in Carlisle (K 22). Begin juli viert Port Dover (M 22), een drukke zoetwater-vissersplaats, Homecoming Weekend, met sleepboot- en trawleraces. De op één na grootste roei-regatta ter wereld vindt plaats begin augustus in St. Catharines, onder de naam Royal Canadian Henley Regatta. Tezelfdertijd geven in Brantford, in een openlucht amphitheater, Iroquois Indianen uit het Six Nations reservaat, een voorstelling die hun eigen geschiedenis als onderwerp heeft. En op het Canadian Open Old Time Festival in Shelburne (H 22) komen de beste “fiddlers” van heinde en ver om met elkaar te wedijveren.

In september, de oogstmaand, is het Niagara Grape and Wine Festival in St. Catharines wel het meest beroemd.

Als klap op de vuurpijl viert Kitchener (K 21) in de eerste week van oktober het grootste “Oktoberfest” dat Noord-Amerika kent.

November dient als rustpauze, maar, mocht u in december in de buurt zijn, ga dan naar Simcoe (M 22). Daar zijn de parken dan feestelijk versierd met liefst 50 uitbundig verlichte kersttaferelen. Nu sijt wellescome!

Niagara Falls

Er is één voorstelling, die dag en nacht, jaar in jaar uit, doorgaat en dat zijn de vallende watermassa’s van Niagara (L 24), Ontario’s beroemdste fenomeen, toeristenattractie en Amerika’s populairste huwelijksreis-bestemming.

Hoe die “honeymoon” traditie is ontstaan weet niemand, maar volgens overlevering was het de broer van Napoleon die een trend creëerde, door met z’n bruid helemaal per koets vanuit New Orleans hierheen te komen. De allereerste beschrijving van de watervallen stamt al uit 1678 en is afkomstig van een andere Fransman, Louis Hennepin. Sindsdien is de toevloed van nieuwsgierigen alleen maar groter geworden. Honderd jaar later, in 1778, was Niagara al zo bekend in Europa dat Benjamin Franklin, toen nog reizend ambassadeur in Europa voor de piepjonge USA

er een grap over kon maken. Om aan te tonen hoe weinig men in Europa over de Nieuwe Wereld wist, vertelde hij “het mooiste is wel, om een walvis tegen de waterval te zien opspringen”. Dit natuurwonder kent geen seizoen. In de winter is Niagara misschien wel op z’n mooist als de waterval wordt geflankeerd door kolossale ijsmuren en de bomen met glinsterend ijs zijn bedekt.

Door de Table Rock Scenic Tunnels kunt u zelfs tot onder de watervallen komen. Nog opwindender is een tochtje op de “Maid of the Mist”, een pittig bootje dat langs de Amerikaanse en adembenemend dicht bij het centrum van de Canadese “Horseshoe” watervallen vaart.

Een natuurwonder als dit werkt inspirerend en brengt tal van andere wonderen voort. Zoals de Skylon Tower, 159 mtr. hoog boven de rivier, waar u kunt eten in een rond-draaiend restaurant. Voor de jeugd is er amusement in de vorm van Marineland met gedresseerde dolfijnen, walvissen en zeeleeuwen, en Game Farm, een grote dierenruimte. Maple Leaf Village, aan Falls Avenue, is een verrassend geheel van winkels, restaurants en een amusementspark stijl jaren ’20. Verder wemelt het er van de kleine musea, speciale winkeltjes en curiositeiten. Er zijn ook enorme bloementuinen en parken waar de Niagara Parks Commission voor zorgt.

Oak Hall is een buitenplaats, gebouwd door mijnbouw-miljonair Sir Harry Oakes. Het is opnieuw ingericht en opgesteld voor het publiek. Het park is fraai en u kunt er een omvangrijke collectie bewonderen van antieke schilderijen en litho’s van de watervallen.

Met een lift van “The Great Gorge Trip and Niagara Daredevil Gallery” kunt u zich laten zakken tot in het ravijn naar een wandelpad dat langs de stroomversnellingen loopt, tot vlakbij de beroemde Whirlpool Rapids. Er is daar ook een unieke collectie bric-à-brac die te maken heeft met stunts en waaghalzerij.

Vlak ten zuiden van Niagara Falls, aan de oever van Lake Erie, ligt Chrystal Beach (M 24), een veelbezochte zomerbadplaats met zandstranden en honderden zomerhuisjes.

Hier vindt u ook Canada’s grootste amusementspark, met als grootste attractie de “Comet”, een der langste roetsbanen in de wereld (1463 mtr.) en ook een der hoogste. De eerste “duik” is maar liefst 31,7 meter omlaag!

Vlak ten noorden van Niagara Falls, waar de Niagara uitmondt in Lake Ontario, ligt Niagara on the Lake (K 24), een van de best geconserveerde en mooiste 19^e eeuwse stadjes die u in Amerika kunt aantreffen. U komt er via de Niagara Parkway, een prachtige weg

0 10 20 Miles

kilometres 0 10 20

Gebied 2

langs de rivier die hier, 40 Km lang, door een parkachtig landschap kronkelt. En stop dan eens bij de Laura Secord Homestead in Queenston (L 24), geniet er van een heerlijke "Cone" met ijs naar haar genoemd. Ze speelde een heldenrol in de Oorlog van 1812. Het hele opmerkelijke verhaal is te lezen op pilaren in de tuin.

Op een juninacht in 1813 hoorde Laura Secord 'n stel Amerikaanse soldaten, die in haar huis waren ingekwartierd, plannen maken voor een verrassingsaanval. Ze maakte een tocht van 31 Km, dwars door onbegaanbaar gebied, om de Britten te waarschuwen. Dezen waren hierdoor in staat een beslissende overwinning te behalen in de slag bij Beaver Dams. Het huis waarin deze Canadese heldin woonde, is gerestaureerd en ingericht met een fraaie collectie vroeg-Canadees meubilair.

In Niagara on the Lake zelf is het goed toeven in een van de zes ouderwets gezellige "inns", waar u ook kunt overnachten. Queen Street is een aanwinst van 19^e eeuwse winkeltjes, waar alles nog met de hand gedaan wordt: een apotheek uit 1866; de Fudge Shop; Greaves Jam Shop, waar al de vierde generatie Greaves zich bezig houdt met het maken van jam.

Het pronkstuk in dit stadje is een modern theater aan het einde van Queen Street. Van mei tot september voert een uitstekend toneelgezelschap hier stukken op van G.B. Shaw en tijdgenoten.

Vlak ten zuiden van Niagara on the Lake, aan de Niagara Parkway ligt Fort George, gebouwd in 1790, ter vervanging van Fort Niagara dat na de (onafhankelijkheids) oorlog aan de Amerikanen was overgedragen. Na verwoest te zijn in 1813, opgebouwd in 1815, en jaren te hebben leeggestaan, werd het omstreeks 1930 gerestaureerd, compleet met officiersverblijven, chambree's, keukens, wachtklokaal en omwalling.

Wegen door de boomgaarden

De binnenwegen op het Niagara schiereiland behoren tot de mooiste in heel Canada. Vooral in het voorjaar, als het gebied in bloei staat. U bent hier in de "Betuwe" van Ontario. Zover u kunt kijken strekken de boomgaarden zich uit. Appels, peren, perziken, kersen, daarnaast vele wijngaarden. In de herfst ziet u, overal langs de weg, fruitstalletjes en bij veel kwekers kunt u het fruit dat u koopt zelf komen plukken.

St. Catharines (L 23), een historisch stadje, is het centrum van deze streek, en het oorspronkelijke begin van het Welland Canal. Het historisch museum heeft er een werkend model van een der originele houten sluizen; bij het Lock Three Observation Platform kunt u zien hoe men vandaag de dag de schepen

in Lake Ontario laat zakken.

Rij dan, via de Queen Elizabeth Way (QEW) westwaarts. Hebt u alle tijd, dan is de binnenweg langs Vineland, Beamsville en Grimsby, dwars door de boom- en wijngaarden, interessanter.

Leuk is het "Tivoli Miniature World" in Vineland, een Canadees Madurodam, met schaalmodellen van de Eiffeltoren en nog veel meer bekende bouwsels. Vanuit de wijngaarden komen we nu in Hamilton (K 23), met z'n haven en z'n staalindustrie. Twee van die fabrieken, Dofasco en Stelco, kunt u zelfs, op afspraak, bezichtigen. Maar Hamilton biedt u achter die zakelijke façade toch ook wat meer ontspannen genoegens. Als

The Apothecary, Niagara-on-the-Lake cultureel centrum kan de stad bogen op een van Canada's beste symfonie-orkesten. Verder staat Dundurn Castle (36 kamers) voor u open. Hier vinden het hele jaar door rondleidingen plaats, en 's zomers openluchtconcerten en toneelvoorstellingen. De Royal Botanical Gardens bestrijken een gebied van liefst 809 ha, inclusief 486 ha moerassen, doorsneden met ravijnen genaamd "Cootes Paradise" en een Seringentuin in het Arboretum, beroemd tot over de grenzen voor zijn mei- en juni-bloesems. Hess Village, met z'n gerestaureerde oude huizen, nu voornamelijk onderdak biedend aan eethuisjes, winkeltjes en galerijen mag u, bij uw bezoek aan Hamilton, niet missen.

Vlakbij in Rockton (K 22) komt u in een compleet andere wereld. Geen gloeiendheet staal, of snarenspeel, maar, in het "African Lion Safari", het gebrul van leeuwen en het

gekrijs an apen.

Een safaripark, waar u met de auto of per bus doorheen rijdt, terwijl leeuwen, giraffen, olifanten, witte neushoorns en apen zich vrij kunnen bewegen. In een apart park huizen bison, herten en elanden. Vergeet ook niet een kijkje te nemen in het Wentworth Pioneer Village, een nagebouwde plattelandsgemeente uit 1850, waar u rondgeleid wordt door gidsen in klederdracht uit die tijd.

Brantford (L 22), enkele kilometers zuidwestelijk gelegen, is in Canada bekend om een beroemdheid en om een legendarische groep mensen. De eerste is Alexander Graham Bell, die in 1917 onthulde dat, hoewel hij de telefoon had uitgevonden in Boston in 1875, de basis al het jaar daarvoor in Brantford was gelegd. "In Brantford kwam het eerste gesprek over afstand tot stand." Het huis van Bell, 94 Tutelo Heights, is het hele jaar geopend en is net zo ingericht als toen Bell er woonde.

Brantford's groepje beroemde inwoners, waren leden van de Six Nations Indian Confederacy, die naar de oevers van de Grand River werden gebracht door hun leider Joseph Brant, in 1784. Elk jaar in Augustus geven hun nakomelingen een opvoering van die scène in een openlucht theater in hun reservaat. Vlak daarbij vindt u ook Her Majesty's Chapel of the Mohawks (één van de "Six Nations"), de oudste protestante kerk in de provincie en de enige Royal Indian Chapel die er is. Het Woodland Indian Cultural Centre is het hele jaar open. In de zomer wordt door de Iroquois een traditioneel kamp opgezet.

Land der Mennonieten

Als u de Grand River stroomopwaarts volgt komt u al snel, in de heuvels rondom Kitchener, een heel ander cultuurpatroon tegen. Let u maar eens op de paard en wagens die u vaak zult tegenkomen, en door veel boeren hier om godsdienstige redenen worden gebruikt in plaats van motorisch vervoer. Hier wonen de Mennonieten, die afstammen van Zwitserse en Duitse Wederdopers. Velen van hen wijzen ook electriciteit af, telefoon, felle kleuren, geweld en regeringssubsidies.

Hoewel hun manier van leven dus zo'n 200 jaar "achterloopt", behoren de Mennonieten tot de rijkste boeren van Ontario. Kom als u kunt naar de Kitchener Farmer's Market (het hele jaar door op zaterdagmorgen, 's zomers ook op woensdag) en proef er hun gerookte ham, eigengemaakte worst en boter, hun specialiteit in kaas, hun broden en taarten. En niet te vergeten hun handarbeid, waaronder de beroemde handgestikte "lapjesdekens".

Na zo'n bezoek aan een Mennonietenmarkt, kunt u er wel weer even tegen. Bijvoorbeeld om verder te gaan snuffelen en te zien wat de streek rond Wellington, Waterloo en Halton allemaal voor u moois te bieden heeft. Niet zo bekend bij toeristen, maar zeer in trek bij de "Ontarians" zelf. Waar te beginnen, dat is de vraag.

Ten zuidoosten van Kitchener ligt het stadje Doon (K 21). Vanaf de top van Pinnacle Hill hebt u hier een prachtig uitzicht op de omgeving. Doon Pioneer Village bestaat uit 24 ha park, met geconstrueerde gebouwen uit de tijd van de pioniers, zoals een kerk en een houtzagerij. Begin juni is er een Festival met "Old-timers", antieke auto's. Eind augustus een graanfestival en eind september een feest ter ere van de Mennonieten. (Overigens vindt het grootste Mennonieten-gebeuren plaats in New Hamburg, de laatste zaterdag in mei. De Mennonite Relief Sale is een gigantische braderie en veiling, o.a. een tot ver over de grenzen bekende "quilt" veiling- alle opbrengsten komen ten goede van Mennonitische liefdadigheidsinstellingen).

St. Jacobs (K 21) heette vroeger Jacobstetel. De sfeer is er bij uitstek Mennonitisch. Er is een "general store", een hoefsmid en een restaurant waar u alles wat ook op de markt in Kitchener te koop is, kunt bestellen.

Vlak ten noorden van St. Jacobs ligt Elmira (H 21). Hier bent u in het hart van Mennonietenland, Hier ziet u zeker hun rijtuigjes (of sleeën, in de winter). Op de eerste zaterdag in april wordt hier een drukbezocht Maple Syrup Festival gehouden, waarbij het vlees en natuurlijk pannenkoeken, buiten op houtskoolvuren worden gebakken. De Kamer van van Koophandel in Elmira organiseert ook tours — Schrijf van te voren — voor de geschiedenis, de landbouw, of de Mennonieten.

Ten oosten van Elmira ligt West Montrose (H 21), met de laatst overgebleven overdekte brug in Ontario. Om voor de hand liggende redenen heet deze brug "The Kissin' Bridge".

Ten noorden van West Montrose ligt Elora (J 21), ontstaan en gegroeid rondom een waterval waaruit de energie geput werd voor Drimmies Mill. Deze watermolen bestaat nog, en is nu een gezellige "inn" met uitzicht op de waterval. Stroomafwaarts vindt u Elora Gorge, een kalkstenen ravijn, omgeven door een klein park, waar het's zomers heerlijk wandelen is, en waar 's winters druk wordt gelanglaafd.

Van hieraf duurt het niet lang meer of u verlaat de streek der Mennonieten en u rijdt het Schotse bastion Fergus (H 22) binnen, gesticht door Adam Fergusson. Hier gebeurt het, zo half augustus. Dan ziet het er zwart van de mensen, tijdens de jaarlijkse Fergus Highland Games, compleet met doedelzakmuziek, zwaardansen en paalwerpen.

Wat meer naar het zuidoosten komen we terecht in Milton (K 22), interessant om het

Niagara Falls, Ontario

Ontario Agricultural Museum, met antieke landbouwwerktuigen, en de demonstraties, gegeven door het Mountberg Wildlife Centre.

Dan, westelijk, naar Campbellville (K 22) en het Opera Emporium, een gerestaureerde plattelandswinkel uit de jaren '20. Daarna naar Guelph (K 22) om er in het Kortright Waterfowl Park zo 'n 70 wilde vogelsoorten van diverse pluimage te bewonderen. Vanuit het Streetcar and Electric Railway Museum kunt u een treinrit door de omgeving maken. En geef dan een goedkeurend knikje aan de University of Guelph: hun Landbouw- en Veeteelt-Hogeschool draagt heel veel bij aan het welvaren van Ontario's boerderijen.

U bent gestart in Kitchener, een paar kilometer in westelijke richting. Het is bijna tijd te gaan dineren. Ergens onderweg heeft u een leuke gelegenheid gezien. Met een aantrekkelijk uitzien menu. Bij die waterval misschien, of in dat gezellige dorpje?

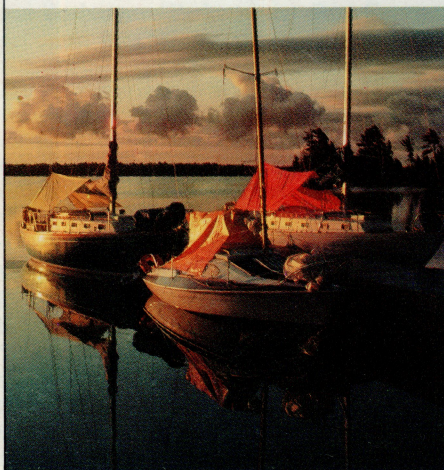
De eeuwige achtergrond van Zuid-Ontario.

's Zomers ziet u er de zeilboten door het water scheren en speedboten die zich verdringen in de drukke sluisen.

Diepzeedukkers plonzen er bij Tobermory het water in, golfers swingen hun clubs op een reeks voortreffelijke banen en zoonanbidders treffen elkaar op de kilometerslange zandstranden.

En in de winter is het al even druk. Met skieërs. Op de hellingen, en pistes en in de discotheken.

Visseren zitten in elkaar gedoken bij hun ijzige stekjes te wachten. En "snowmobiles" stuiven met grote snelheid de eindeloze sneeuwvlaktes op de meren in.

Beausoleil Island

Al meer dan 100 jaar oefenen de stranden, de meren en de wouden rondom het zuidelijk

gedeelte van Georgian Bay een enorme aantrekkingskracht uit op zomerbezoekers. Niet alleen vanuit Zuid-Ontario, maar ook vanuit andere delen van Noord-Amerika. Het eerste grote vakantiehotel werd hier, door een New Yorker, neergezet bij Lake Rosseau in 1870. Locale bewoners vonden zijn prijzen (vanaf \$5 per dag) belachelijk duur, maar het hotel floreerde en Muskoka, zoals de streek heet, floreert nog steeds.

Ten zuiden van Huntsville (B 24) lopen vanaf Highway 11 kleinere wegen naar vakantiegebieden, en de Highway zelf loopt vlak langs twee grotere toeristenconcentraties, Orillia en Barrie, langs de oevers van Lake Simcoe. Orillia ligt op een landengte tussen twee meren (F 23) en was al eeuwen voordat ontdekkingsreiziger Samuel de Champlain er passeerde in 1615, een verzamelplaats van Indianen. Heden ten dage is het een belangrijke schakel in het Trent Severn kanaalsysteem.

Barrie (G 23), een wat grotere plaats aan Lake Simcoe, was vroeger de hoofdstad van Huronia, het oude domein van de Huron Indianen. In het Simcoe County Museum and Archives, zo'n 8 Km ten noorden van Barrie langs Highway 26, komt u alles te weten over hun geschiedenis, en die van de hele menselijke beschaving hier, sinds 5000 v. Chr.

Nu wordt Barrie het hele jaar druk bezocht door toeristen. 's Winters is er o.a. ijssvissen en hondenslee-races, 's zomers komt men voor de watersport en het zomertoneel.

En dan nu naar Georgian Bay met een eerste stop in Penetanguishene (F 22), waar Franse voyageurs zich al in 1812 vestigden, in de buurt van de British Naval and Military Establishments, het begin van een langdurige vreedzame vermenging van culturen. Deze Establishments zijn gerestaureerd en in de zomer geopend voor publiek, met "soldaten" in 19 eeuws uniform, die o.a. laten zien hoe je met een musket omgaat. 's Zomers kunt u elke dag scheep gaan voor een cruise langs de 30.000 eilanden in Georgian Bay, vanuit het Penetanguishene Town Dock.

Vanuit het nabijgelegen Midland (F 22) vindt ook elke dag een cruise plaats, een drie uur durende tocht die gebruik maakt van de binnendoorgang naar Georgian Bay, een route gevolgd door de ontdekkingsreizigers Brulé, Champlain en La Salle. In het Wye Marsh Wildlife Centre kunt u zien wat de onderzoekers vonden, met o.a. een observatietoren, wandelbruggen, een onderwaterraam en films.

"Sainte-Marie among the Hurons"

De eerste permanente nederzetting in het binnenland van Noord-Amerika ontstond in 1639 in de buurt van Midland, toen Franse Jezuïeten de Hurons kwamen bekeren tot het Christen-

dom. Tussen 1640 en 1650 bestond de missie, die "Sainte Marie among the Hurons" genoemd werd, uit een kerk, een ziekenhuis, een graanschuur, een smidse en woon-eenheden, omringd door een stenen bastions en palissades. Er werd graan verbouwd en vee geteeld.

Na jaren van nauwgezet archeologisch en wetenschappelijk onderzoek is men er in geslaagd "Sainte Marie among the Hurons" met grote nauwkeurigheid weer op de oorspronkelijke plek te reconstrueren. Als u lang genoeg rondkijkt, verwacht u ieder moment een tanige, gebruikte man te zullen zien, die een van boomschors gemaakte kano op z'n rug draagt.

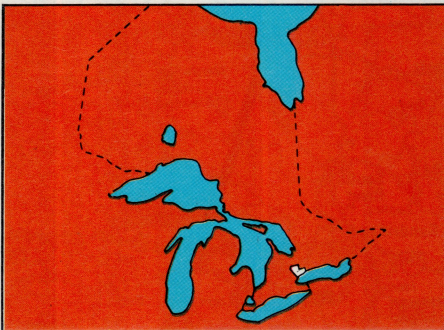
Vakantiecentra

Aan de zuidzijde van Georgian Bay ligt Wasaga Beach (G 22) een badplaats die prat gaat op het langste zoetwaterzandstrand ter wereld: 14 Km lang. Al generaties lang is het een grote trekpleister voor water- en zoonanbidders.

Aan de voet van Blue Mountain, hoogste top van het Niagara Escarpment en iets naar het westen, ligt Collingwood (G 22), centrum van Ontario's grootste ski-gebied. De driesstoelenlift werkt ook 's zomers en brengt bezoekers naar de top van de berg. Naar omlaag kan op drie manieren: weer met de lift; lopen; of - en dat is de meest opwindende - zittend op een zomerbobslee de 915 meter, naar beneden zoeven, door bossen en langs skipaden. U hebt er geen handigheid voor nodig, alleen stalen zenuwen. De Blue Mountain Summer Slide ligt 8 Km ten westen van Collingwood bij Highway 26. Een andere route naar de bergtop wordt Scenic Caves Road genoemd. Op de top vindt men grotten en een prachtig uitzicht naar het noorden en westen.

We rijden nu Highway 26 naar Owen Sound (F 21) en dan noordwaarts via Highway 6 komen we op de Bruce Peninsula. Aan het eind hiervan ligt Tobermory (INZET) zo op het oog een rustig vissersplaatsje, maar in werkelijkheid een druk bezocht vakantieoord en centrum voor diepzeedukkers. Het heldere water biedt hier namelijk plaats aan liefst 50 geregistreerde scheepswrakken, een paradijs voor sportduikers, dus! Wat minder inspanning vergt een tochtje per watertaxi naar Flower Pot Island, genoemd naar de bizarre vorm van de in het water gevormde rotsen. Het eiland is een National Park en u kunt er picknicken, er zijn wandelpaden uitgezet en grotten te bezichtigen. Nog een mogelijkheid is een trip van 2 uur naar Manitoulin Island (Zie Gebied 8), aan boord van de "ChiCheemaun" (Indiaans voor grote kano), een veerboot voor 600 passagiers.

Mensen uit alle windstreken in een stad die alles heeft. Ze wonen hier allemaal probleemloos samen.

Met torens van goud die hoog oprijzen in de blauwe lucht.

U ziet Victoriaanse villa's, verscholen in het groen.

Maar ook fantastische winkels en markten, musea en galerijen, toneel van topklasse en een zeer verfijnde keuken.

Toronto.

De hele wereld in één stad.

The Art Gallery

De combinatie van veel geluk, goed bestuur en helder inzicht hebben Toronto tot een stad gemaakt waar het heerlijk leven is. Ook voor mensen die op bezoek komen. Ontdek het zelf tijdens een Indonesische rijsttafel of in een Japanse sushi bar. Dans mee met het Caraïbische carnaval of ervaar de wereld tijdens het jaarlijkse 60 landen internationale festival "Caravan".

Toronto dankt dat allemaal aan haar immigranten, die de stad op een nooit verwachte wijze verrijken. Zij brachten andere eetculturen, nieuwe vitaliteit en vooral het bewijs dat de buitenwereld heel veelzijdig is.

Het Toronto van vandaag ziet en leert ervan. Wat moet je doen of juist laten om de

ontwrichting tegen te gaan waaraan zoveel eens-grote steden ten prooi vielen? Toronto heeft zo z'n eigen oplossingen. Ga maar 's met de bus, de tram of de ondergrondse, of wandel gewoon 's rond. De trambestuurders lachen u toe en roepen "goedemorgen" (zeker als u begint!). En de borden in Toronto's parken zeggen u "loop gerust op het gras".

Toronto is schoon, maar niet steriel. Nieuw, maar zich bewust van het oude. Groot, maar niet bombastisch. Anders, maar met een vertrouwde sfeer. U zult het vast en zeker een openbaring vinden.

Op deze bladzijden kunnen we helaas niet alles noemen. Slechts een paar plaatsen en dingen die u niet mag missen.

U moet het tenslotte toch zelf ontdekken. En zo hoort het ook in deze "People City".

Alle Kanten uit

Toronto bewijst dat de auto echt niet het enige antwoord is als u zich in Noord Amerika wilt verplaatsen. Hier heeft u een stad met een efficiënt, schoon en veilig openbaar vervoer. De metro, trams en bussen brengen u overal waar u maar heen wilt.

Gaat u de binnenstad in, dan is de ondergrondse de beste oplossing. Die rijdt vanaf Union Station aan Front Street north over University Avenue en Yonge Street naar Bloor. En van daaruit ook noordelijk, oostelijk en westwaarts. Er zijn zelfs mensen die de nieuwe Spadina-lijn naar noord-west Toronto nemen (overstappen van de lijn Bloor of University op het St. George Station) louter om de rit zelf. Op alle acht stations hangt namelijk kunst van een hedendaagse toonaangevende Canadese kunstenaar.

Bel even de TTC (Toronto Transit Commission) op nummer (416) 484-4544 (kan gratis in alle metrostations) en u hoort precies welke lijnen er zijn in en rond Metropolitan Toronto, ook de lijnen die helemaal richting Metro Zoo en Toronto International Airport gaan.

Met taxi's, limousines en huurauto's zit u natuurlijk ook goed, alhoewel taxi's meestal alleen in het centrum rijden. Maar toch, een telefoontje naar één van de taxibedrijven en u hebt binnen een paar minuten een auto. Zonder extra kosten en met een goedlachse chauffeur. Informeer ook 's naar het GO treinenet, dat u vanaf het centrum naar de meeste voor- en slaapsteden brengt.

Toronto vandaag de dag

Om de mensen uit "People City" te ontmoeten hoeft u niet verder te zoeken dan City Hall, eigenlijk op alle manieren het hart van Toronto. Vanaf de opening in 1965 is het meteen de bron van plaatselijke trots geworden. Het immense plein.

Nathan Phillips Square genaamd, is niet alleen het toneel van politieke redevoeringen,

maar ook van rockconcerten en fanfares. In de zomer wordt er gepicknickt, 's winters wordt er geschaatst.

Niet minder imposant is het Provincial Legislative Building, tien minuten wandelen in Queen's Park. Er zijn rondleidingen, plaatsen om naar de debatten te luisteren en u kunt genieten van een lommerrijk park.

Tijd voor een vogelvlucht-overzicht. Dan moet u maar op één plaats zijn: de 457 meter hoge uitkijkpost vlakbij de top van 's werelds hoogste vrijstaande bouwwerk: de CN Tower. U weet niet wat u ziet! "Nee maar", zult u verbaasd roepen als u naar het meer kijkt, "nooit geweten dat daar eilandjes lagen". Ze zijn er inderdaad. In totaal zes kilometer, onderling verbonden door bruggetjes. Auto's rijden er niet. Wel kunt u er kano's, fietsen en visgerei huren. Er zijn rondvaarten op z'n Amsterdams, er rijden treintjes, er zijn strandjes, jachthavens en tennisbanen. Een kinderboerderij en dierentuin, veel groen gras (u mag erop lopen uiteraard) en een vuurtoren (met een spook — ahhrrr) maken dit geheel tot een uitje van jewelste. "Maar wat is dat daar rechts?", vraagt u zich af. "Dat witte ding dat eruit ziet als een golfbal?" Ja, daar lijkt het zo van boven wel op, maar toch is het een bioscoop. De naam is "Cinesphere". Het scherm is maar liefst zes etages hoog, speciaal bedoeld voor spectaculaire 70 mm IMAX films. Dat mag u niet missen. Cinesphere is maar een stukje van het 39 ha grote park- en entertainment-complex "Ontario Place". Er is zoveel te zien dat kinderen er dagen kunnen rondsnoeven (ze praten er vast en zeker nog jaren over). Er is ook een amphitheater, the Forum genaamd. Dat komt straks aan de beurt, laten we eerst maar wat gaan...

Winkelen

Bloor Street ligt buiten het centrum, maar dat is Toronto's winkelstraat bij uitstek als u van mode houdt. Vooral in de twee blokken tussen Yonge Street en Avenue Road vindt u de boetieks. Toronto heeft nu eenmaal lange en koude winters, dus vindt u ook overdekte winkelpromenades. U zou 's moeten kijken bij the Colonnade, the ManuLife Centre, 2 Bloor Street East en The Cumberland Terrace achter 2 Bloor Street West.

Iets ten noorden van Bloor treft u het wat intiemere Yorkville winkelcentrum, ook met overkapte wandelgangen (Cumberland Court en Hazelton Lanes) met tal van verfijnde boetiekjes en art galleries.

Het Toronto Eaton Centre (Yonge Street in het centrum) is één van de nieuwste winkelstraten. Zeer indrukwekkend. Bij elkaar 300 winkels aan een met glas overdekte Galleria. U moet ook even een blik

Gebied 4

The CN Tower and Toronto Islands

werpen op de fontein daar. Er zijn nog veel meer verborgen plekjes om te ontdekken, bijvoorbeeld in het Richmond-Adelaide Centre, First Canadian Place, het Toronto-Dominion Centre, Commerce Court en de Royal Bank Plaza. Sommige zijn onderling verbonden, en stuk voor stuk zijn ze even gezellig om doorheen te wandelen.

En wat dacht u van dat andere winkelen? Meer bedoeld om te kijken dan om te doen trouwens, maar wel heel leuk. We bedoelen de St. Lawrence Market, elke zaterdag raak. De noord-markt is bedoeld voor de waar die plaatselijke boeren aanbieden. Er is van alles, van appels tot zucchini. Op de zuid-markt is het een drukte van belang met groenteboeren, visboeren, slagers en kaashandelaren en stalletjes met granen en gedroogde vruchten.

Elke dag behalve zondag is de Kensington Market wellicht een nog exotischer schouwspel. Hier kopen onze restaurateurs hun inktvis voor Spaghetti Siciliano, Jamaican hot sauce, het Joodse zure deegbrood en tal van andere ingrediënten voor die bonte reeks van keukens die Toronto rijk is.

Toronto in feeststemming

Elk jaar is er een groot feest van een week rond eind juni, waar Toronto's talloze immigranten hun samenzijn vieren. U bent bij

deze uitgenodigd. U heeft wel een speciale "pas" nodig (verkrijgbaar bij elke nationale club) die u toegang verschaft tot alle andere clubs. Een fantastische feestweek waarin honderden gasten de samba dansen met Brazilianen, groene thee drinken met Chinezen, raclette eten met Zwitsers of een plaid proberen te bemachtigen tussen de Schotten. In Toronto heet die week International Caravan, maar u mag het ook "Around the World by Streetcar" noemen.

Het andere grote jaarfeest is een recent cadeau aan de stad van de Westindische gemeenschap. Dit Caribana, dat begin augustus plaats vindt, is Toronto's eigen variant op Trinidad's Festival of de fameuze New Orleans' Mardi Gras. De anders zo rustige University Avenue weergalmt van het geluid van swingende steel drum-bands, als kleurige dansgroepen heupwiegend de straten vullen. Later wordt er uitbundig reggae en calypso gedanst. Eerst onder de zon, maar later ook onder de sterren.

De Canadian National Exhibition, die gehouden wordt van half-augustus tot september, is een festival van geheel andere aard. Inmiddels een eeuw oud, is dit de oudste en grootste jaarlijkse tentoonstelling in zijn soort waar ook ter wereld, met een landbouwschouw, een markt, een pretpark, een festival met top-entertainers, een luchtshow,

een waterspektakel en één groot feest.

Het sportieve gebeuren

Een bezoek aan de Exhibition terreinen kan u zelfs verstand doen staan als er geen "Exhibition" is. Het lijkt wel of er elke week een botenshow, een vee-show, een paarden- en een campingshow plaats vindt. 's Zomers is het CNE stadion de thuisbasis voor ons American League Baseball team, The Blue Jays. In de herfst en de vroege winter zijn The Argonauts, spelers in de Canadian Football League er kind aan huis. Er wordt ook ereklas ijshockey gespeeld (The Maple Leafs in Maple Leaf Gardens) en "soccer" gespeeld (door The Blizzard in het Lamport stadion). Het hele jaar door zijn er draverijen in Greenwood (Queen Street East) en paardenrennen in Woodbine in de lente, zomer en herfst. Alle soorten sporten die u maar kunt bedenken — van golf tot skiën — kunt u beoefenen in en rondom Metropolitan Toronto.

De stad van toen

Iets ten oosten van het Exhibitionterrein, namelijk op Garrison Road, vindt u een volledig 19^e eeuwse versterking, Fort York. Terugtrekkende Britse soldaten bliezen het in 1813 op, daarmee de Amerikaanse bezettingstroepen in totale verwarring brengend, maar het werd vrijwel meteen daarna weer opgebouwd. 's Zomers demonstreert elke dag de Fort York Guard, in uniform uit die tijd, hoe het leven in een Brits garnizoen eruit zag. Voor een kijkje op het huiselijke leven in die dagen kunt u terecht bij Black Creek Pioneer Village. Het hele jaar geopend, behalve in januari en februari. De prachtige oude molen werkt nog altijd — de molenaar laat het u graag zien — en u kunt zelfs het vers gemalen meel kopen.

Door de hele stad verspreid ligt een twaalfstal gerestaureerde historische huizen, die u kunt bezoeken. Twee zijn zeer interessant. The Grange, nu onderdeel van de Art Gallery of Ontario, was eens een zogeheten "gentleman's country residence". Het is helemaal in de originele staat teruggebracht, hoogst elegant. "Elegant" is daarentegen niet bepaald de aanduiding voor Casa Loma, wel "flamboyant". De man die het liet bouwen, Sir Henry Pellat, had er maar liefst 3 miljoen dollar voor over in 1911 om zijn eigen middeleeuwse kasteel te hebben. Maar dan wel met alle moderne comfort van die tijd. Er zijn geen rondleidingen maar u kunt op eigen houtje rustig rondkijken. Vooral de geheime gangen en de fraaie stallen zijn de moeite waard.

Baseball in Toronto

Toronto's schatten

Een paar plekje's zijn bepaald een "must" voor elke bezoeker. Zoals de Metro dieren-tuin, één van de meest toonaangevende ter wereld. Maar liefst 283 ha bos en gras zijn omgetoverd in Afrikaanse savanne, Maleisische regenwouden of andere ambiance die past bij roofdieren, vogels en dikhuiden die bewegingsruimte nodig hebben. In het "Noord-Amerika-gebied" zijn de mensen gekooid — in stille elektrisch voortgedreven treintjes — terwijl het hert en de antilope los rondlopen. Draag vooral makkelijke schoenen, want u zult zeker veel afstand afleggen. Nog een "must": het Ontario Science Centre. Het is vanaf het begin, nu tien jaar geleden, een internationaal voorbeeld voor wat een typisch "doe"-museum moet zijn. Uitgangspunt is om te laten zien dat wetenschap en technologie wezenlijke en steeds belangrijker wordende onderdelen van ons leven zijn. In het Science Centre ontdekt u dat u bijvoorbeeld dwars door een volle zaal naar een vriend kunt fluisteren, alleen maar met behulp van parabolische reflectoren.

Wetenschappelijke ervaringen van een geheel andere soort ontdekt u in het McLaughlin Planetarium, naast het Royal Ontario Museum. Daar leunen de bezoekers in speciale stoeltjes achterover om zich te vergapen aan het hele universum, dat op de koepel boven ze wordt geprojecteerd.

Even verderop heeft het Royal Ontario Museum ook het nodige te bieden op wetenschappelijk gebied. Een zaal vol dinosaurusen bijvoorbeeld, speciale vleugels voor geologie, mineralogie, paleontologie en natuurlijke historie. Maar de grootste attracties zijn toch door de mens gemaakt, zeker de fameuze collectie kunst en handwerk uit China.

In de Art Gallery van Ontario treft u een bijzondere verzameling Oude Meesters aan, alhoewel de nadruk toch op de 20e eeuwse kunst ligt. Het *pièce de résistance* is te vinden in de nieuwe oostvleugel, te weten een in-

drukwekkende collectie sculpturen en tekeningen van Henry Moore. Er zijn daar maar liefst 300 werken, merendeels schenkingen. Henry Moore heeft een speciale band met Toronto gehad sinds zijn beeld "The Archer" door duizenden inwoners werd aangekocht voor het voorplein van de nieuwe City Hall, die ieder paar een dollar betaalden.

Toronto's uitgaansleven

Zo vlakbij New York gelegen, heeft Toronto altijd shows getrokken, die er hun voorpremière voor Broadway beleefden of die gewoon op tournee gingen.

Het Royal Alexandra Theater, een rood pluche juweeltje van een schouwburg, trekt veel stukken uit Londen en New-York. Dan is er nog het aan 3000 mensen plaats biedende O'Keefe Centre, waar zowel de Canadian Opera Company regelmatig optreedt als het National Ballet of Canada, één van de weinige gezelschappen die produkties als het Zwanenmeer of Doornroosje op de planken weet te zetten. Trouwens, grote Broadway-produkties zijn daar ook van de partij. Iets verderop in Front Street, staat het St. Lawrence Centre's theater met één gezelschap dat 's zomers speelt en een ander dat 's winters nieuwe produkties uitbrengt. In Thomson Hall kunt u het Toronto Symphony Orchestra horen spelen, maar voor hetzelfde geld luistert u er naar plaatselijke coryfeeën als Gordon Lightfoot en Oscar Peterson of naar hun internationale collegae uit de folk-, pop- en jazzfeer. Het Colonnade Theatre biedt een spectaculaire multi-media show: 60 minuten beeld en geluid uit Toronto onder de noemer The Great Toronto Adventure. The Forum op Ontario Place is een openlucht amfitheater met plaats voor 2600 mensen overdekt en 6000 plaatsen daaromheen op een peluw van gras. 's Zomers is een toegangsbewijs voor Ontario Place vaak inclusief een bezoek aan The Forum, waarbij u Paul Anka, Nana Mouskouri of het Toronto Symphony Orchestra kunt zien optreden. Om nog maar niet te spreken over die tientallen kleinere theaters, tal van dansgezelschappen en de honderden clubs waar je pop of jazz live kunt horen.

Uit eten

Twintig jaar geleden deed de volgende grap de ronde: temidden van alle dunne boekjes op deze wereld zou het allerduinsten moeten heten "Fine Dining in Toronto". Toen was het misschien waar. Nu allang niet meer. Zonder arrogant te worden kan Toronto zich erop beroepen nu de stad met de interessantste eetgelegenheden te zijn van heel Noord-Amerika. Inclusief Quebec City en New York. In de speciale stadsgidsen Toronto Life, Toronto Calendar en Key to Toronto, ziet u overzichten met alle 1^e klas restaurants en tal van kleinere. Maar laat vooral uw gevoel voor avontuur uw keus bepalen.

Of richt uw schreden naar de juiste wijk. Zo eet u voortreffelijk Grieks op Danforth Avenue, zeker als u van *souvlaki* of *galactobouriko* houdt. Tot in de kleine uurtjes kunt u er terecht. Wilt u Chinees genieten? Dan moet u 's kijken in het stuk van Dundas Street van Bay tot Spadina of richting Queen tot College Street. Lekker goedkope Italiaanse restaurantjes kruipen samen in de buurt van Bathurst, Dufferin Street, College Street, maar ook in St. Clair en Eglinton Avenues. Liever Hongaarse goulash? Dan moet u bij Bloor, vlakbij Bathurst zijn. Roncesvalles Avenue is de straat voor Pools of Duits. En Kensington Market is jè van het voor Portugees eten. Wilt u chique eten? In Bloor

Toronto City Hall

Street bij Yorkville en in Yorkville zelf komt u aan uw trekken. En al die andere specialiteiten-restaurants, Indiaas, Frans, Japans, Vietnamees en gaat u maar door, staan natuurlijk in de Yellow Pages Telephone Directory.

Toronto wenst u graag: *bon appétit!*

Het centrale deel van Ontario heeft eigenlijk van alle andere gebieden een beetje.

Het zuidwestelijk deel strekt zich uit van de stadsdrukte tot het rijke landbouwgebied dat grenst aan de Lake Ontario kusten. Die kustlijn biedt een prachtige aanblik, zeker rond Picton, dankzij duinen van wit zand. Soms wel 30 meter hoog.

Noordwaarts wordt het geleidelijk hoger en ruiger met meertjes, buitenhuisjes en boerderijen.

Autumn colours

En dat alles kunt u ontdekken op nog geen uur rijden vanaf Toronto. Iets ten noorden van de stad bijvoorbeeld, in Maple, King City, Nobleton en Kleinburg (H en J 23) ziet u

“gentlemen farmers” volbloed-paarden fokken in een landschap waar een weldadige rust heerst. Iets ten oosten rijst het stadje Markham op (J 24), één en al landelijkheid, terwijl het eigenlijk nog onder de rook van Metropolitan Toronto ligt. Zowel Markham als het nabijgelegen Stouffville (H 24) zijn favoriet bij antiekjagers.

Langs het meer

Een tocht langs Lake Ontario vanaf Toronto naar Niagara Falls is natuurlijk een belevenis dankzij de watervallen. Maar toch kan de rest van de kustlijn van dit centrale deel van Ontario net zo boeiend zijn. Zeker als u kiest voor de oudere weg, Number 2, in plaats van de snelweg Highway 401. Het land is vruchtbaar en wordt optimaal bewerkt. U kunt vruchten en groenten langs de weg kopen. Veel van die stadjes waar u langs komt hebben een hele aparte charme van zichzelf.

Het eerste stadje is niet opvallend maar wel interessant. Oshawa (J 24) is namelijk één van de belangrijkste centra van Canada's auto-industrie. Al jaren. In het plaatselijke Canadian Automotive Museum ziet u een Redpath Runabout, die in 1898 in Canada werd gebouwd. Parkwood, toegankelijk voor publiek, is het huis dat werd gebouwd door R.S. McLaughlin, één van Canada's pioniers uit de auto-industrie. Het huis beschikt over kilometers prachtige tuinen en een fraaie collectie antiek.

Meer naar het oosten liggen Port Hope (H 25) en Cobourg (H 26), die al vroeg bloeiden dankzij handel en industrie. Beide stadjes hebben nog zo'n typische, vertrouwenwekkende 19^e eeuwse sfeer. Brighton (H 26), bij de toegang tot het Provincial Park Presqu'île, is ook favoriet bij antiekliefhebbers. Het park zelf heeft overigens fraaie stranden, heerlijk zwemwater en in de zomer organiseren de parkwachten bij zonsopgang kanotochten door het moeras.

Iets meer naar het oosten, in Prince Edward County (INZET), ingeklemd tussen het meer en de Bay of Quinte, treft u tal van brede stranden aan, sommige met zandduinen van wel 30 meter hoog. Er zijn drie provinciale parken, Sandbanks, North Beach en Outlet, alledrie ideaal voor zwemmen en picknicken. In Sandbanks en Outlet kunt u trouwens ook nog kamperen. Een vierde, Lake on the Mountain, heeft iets uitzonderlijks: een klein, helder meertje dat 60 meter boven Lake Ontario ligt. Volgens overlevering wordt het ondergronds gevoed door water uit de Niagara Falls. Picton, de grootste stad in dit district, oefent al jarenlang een aantrekkingskracht uit op artiesten en handwerkslieden die daar hun werk verkopen uit hun atelier. Om van Brighton in Picton te

komen moeten we ook nog even het lieflijke stadje Trenton (H 27) aandoen. Trenton valt qua sfeer een beetje buiten dit gebied. Omdat hier het opvallende Trent Severn Canal System begint, dat misschien wel de beste route is om de grote verscheidenheid van Ontario te ontdekken.

Het binnenland in per boot

Als u vanaf Trenton een bootreis wilt maken, en u houdt van verrassingen, dan kunt u uw hart ophalen. Als u de Trent-Severn route hebt gevaren, hebt u er 386 Km opzitten en bent u weer beland in Gebied 3, aan de kust van Georgian Bay in Port Severn (F 23). Voor de hele reis van Trenton naar Port Severn bent u lang onderweg. Wilt u wat minder lang varen, dan zijn er bootreizen over het kanaal in Peterborough met onder andere de belevenis van de lift lock, de hydraulische lift voor boten.

De Haliburton Highlands

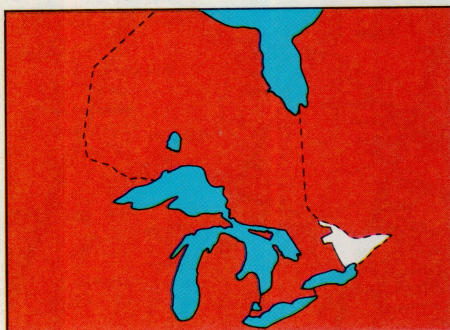
Ten noorden van het Trent-Severn Canal ligt één van de mooiste recreatiegebieden van het hele district. Het heet de Haliburton Highlands. Het stadje Haliburton (E 25) ligt daar centraal in, omgeven door heuvels, rotsen, wouden en meer dan 600 meren. De Highlands zijn op hun mooist eind september of begin oktober, als de herfstbladeren hun bontste kleurenpracht tonen.

In Camp Kandalore, vlakbij Minden (E 25), een paar kilometers meer naar het zuidwesten, is het Kanawa International Museum of Canoes and Kayaks. U vindt er een collectie van meer dan 400 prachtige kleine boten, de unieke verzameling in zijn soort ter wereld. Bancroft (E 26), meer oostelijk, ligt aan de rand van de Precambrian Shield. De grond daar bevat elementen van 80 procent van alle mineralen die in Canada gevonden worden, met de species die bij stenen-jagers favoriet zijn. Logisch dat elk jaar in augustus duizenden amateur-geologen naar Bancroft komen voor de jaarlijkse Gem-boree, een festival met dans, barbecue en verder natuurlijk verkoop, ruil plus delven en hakken van half-edelsteen. We hebben het nog niet gehad over Central Ontario's geschiedenis, maar we wilden het ook graag tot het laatst bewaren. Ongeveer halverwege Bancroft en Peterborough, bij de kust van Stony Lake en de stad Burleigh Falls, bevindt zich een groot, uitstekend rotsplateau, vlak en wit van kleur. Daarin zijn meer dan 900 afbeeldingen gekerfd. Ze werden pas 25 jaar geleden herontdekt, maar ze werden niet eerder aan het publiek getoond totdat het gebied in 1972 een provinciaal park werd. Ze kunnen 500 jaar oud zijn, maar net zo goed 3500 jaar oud. Niemand weet het precies.

0 10 20 Miles

0 10 20 kilometres

Boven de lieflijke jachthavens en landhuizen rond de machtige St. Lawrence klimmen East Ontario's grazig groene grasvelden omhoog tot aan de wouden van de Ottawa Valley.

Hier ligt Canada's erfgoed, waar 300 jaar geschiedenis het landschap verrijkt heeft met prachtige historische gebouwen.

Grote musea, majestueuze versterkingen, vriendelijke hotelletjes, watermolens en kleine smederijen, ze leven hun eigen leven in het nu.

Bezoek de torens van Canada's hoofdstad en de hutjes van een pioniersdorp. Bekijk de Mounties in het rood gekleed, en soldaten in het blauw. Ga aan boord van die raderboot voor een reis met ongekende uitzichten. Kortom: maak de klassieke tocht.

Upper Canada Village

En de klassieke plaats waar u moet beginnen is de hoofdstad van Canada, Ottawa. Net als Washington D.C. en Brasilia is Ottawa bovenal de zetel van de regering. Het werd voor dat doel gekozen door koningin Victoria in 1857. Daarvoor stelde Ottawa eigenlijk weinig voor. Juist voor reizigers kan zo'n

symbolische hoofdstad een aparte bekoring uitstralen. Het lijkt alsof heel Canada zich verplicht voelt om zich juist daar van z'n beste kant te tonen. Alhoewel het inwonertal nauwelijks 300.000 mensen bedraagt, heeft Ottawa faciliteiten op cultureel en recreatief niveau, die men meestal alleen in steden met een miljoen of meer inwoners aantreft. Er zijn bijvoorbeeld vier grote musea, voor kunst, voor antropologie, natuurlijke historie en wetenschap/technologie, en verder zijn er twee professionele theatergezelschappen en een eerste klas symphonie-orkest. En dat is nog maar een greep. De stad is ook omgeven door een groenstrook van 17.000 ha, waar zo'n 104 Km fietspaden doorheen lopen. In feite is de fiets ook de beste vorm van vervoer in Ottawa (u kunt er één huren bij een door studenten gedreven bedrijf). Maar de trekpleisters van de stad liggen nogal ver uit elkaar, en daarom is een bustocht als eerste oriëntatie aan te bevelen. Die bussen, zowel de normale als de bekende dubbeldekkers, vertrekken regelmatig vanaf het National Arts Centre. Sommige stoppen op afspraak zelfs bij het hotel. U kunt ook boottochten van anderhalf uur maken, zowel op de Ottawa River als door het Rideau Canal. Zo kunt u op uw gemak in een paar uur tijd, een goede indruk krijgen van wat de moeite van het nader zien waard is. Wilt u meer details, kaarten of folders, ga dan even langs bij het uitstekende centrale informatiekantoor voor toeristen, gevestigd aan de kant van Elgin Street van het National Arts Centre.

Parliament Hill

Koningin Victoria wist wat ze deed. Ze koos bewust als vestigingsplaats voor Canada's hoofdstad een plaats aan de Ottawa River, omdat die rivier de natuurlijke grens vormt tussen Ontario en Quebec, waar de Britse en Franse culturen overbrugd konden worden. Parliament Hill werd tenslotte gekozen als de ideale plaats voor de regering, omdat het zonder twijfel het hoogste punt is in de hele omgeving (u moet maar 's kijken hoever u over de Ottawa River kunt uitkijken vanachter de Parlementsgebouwen). De Parliament Buildings vormen het brandpunt van het leven in de stad, duidelijk dus de plaats waar uw bezoek moet beginnen. In het midden van de drie in Gotische stijl opgetrokken gebouwen met hun groenkoperen daken, verheft zich de 89 meter hoge Peace Tower met een carillon bestaande uit 53 klokken. Schijnt er wit licht in de top van de toren, dan is het parlement bijeen. Dan ziet u meer in rode jaszjes gestoken Mounties (de Royal Canadian Mounted Police) dan normaal, meer zwarte limousines en meer mensen die zich haastig

voortspoeden. De "eeuwige vlam" voor de gebouwen herdenkt Canada's honderdjarig bestaan als natie in 1967. Vlakbij het dak ziet u waterspuwers, waarvan sommige het gezicht hebben van de bouw meesters. Binnen kunt u elke dag gratis worden rondgeleid door het House of Commons, de Speaker's Chamber, de Senate Chamber en de Library. Alleen op Kerstmis en 1 januari is dat niet mogelijk.

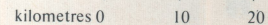
Afhankelijk van het weer is er gedurende juli en augustus een evenement dat u niet mag missen. Dan marcheren The Governor General's Foot Guards rond, getooid in vuurrode uniformen en beremutsen, tijdens een 30 minuten durende ceremonie waarbij aflossing van de wacht plaats vindt. Met de 19e eeuwse Parliament Buildings als decor, voeren de manoeuvres en de mars muziek u al snel terug naar de tijden van weleer, een eeuw geleden, toen dit soort zaken nieuw was.

Kunstschaten

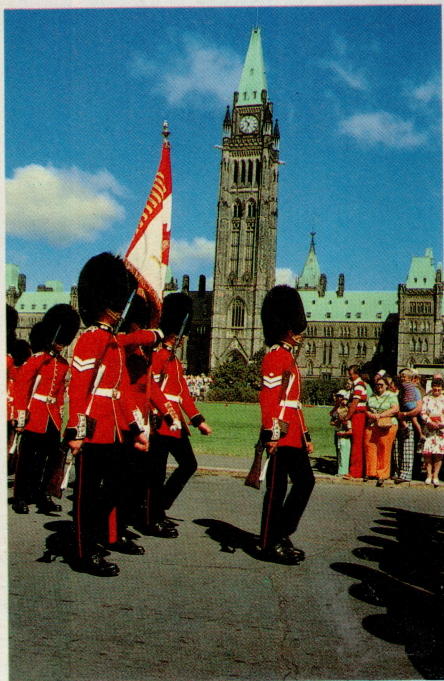
Ottawa's kleinere musea — en er zijn er nogal wat — verzamelen en tonen alles, van postzegels tot foto's en van padvindersonderingen tot cross-country skies. Het toeristen informatiecentrum, dat we al eerder noemden, weet precies waar ze zitten.

Een klein stukje vanaf het Arts Centre, op 320 Sussex Drive, vindt u de grootste schatkamer van allemaal: de Royal Canadian Mint. Hier wordt geld gemaakt, niet alleen voor Canada, ook voor tal van andere landen. Bezoekers zijn welkom, zij het op afspraak. Verderop aan Sussex Drive liggen de ambts-woningen van de Prime Minister — op nummer 24 — en van de Governor General, vertegenwoordiger van de Koningin in Canada en ons officiële staatshoofd. Het eerste huis kunt u slechts van buiten bekijken, maar de uitgestrekte terreinen rond Rideau Hall, het huis van de Governor General, zijn gewoonlijk te bezoeken. Na een simpel telefoontje kan er altijd wel een kijkje worden genomen.

Canada's belangrijkste kunst-citadels liggen tegenover elkaar in Elgin Street en Confederation Square, beide vijf minuten lopen vanaf de Parliament Buildings. Het National Arts Centre, dat opvallende moderne gebouw met z'n informatiekantoor op de begane grond, bevat ook een opera zaal, twee theaters en verschillende restaurantjes. De vele terrassen zijn versierd met bloemen en beeldhouwwerken. En op de podia treft u alle soorten entertainment aan, van poppenkast tot undergroundfilms, van jazz bands en Shakespeare tot concerten van de National Symphony Orchestras. De National Gallery of Canada, aan de overkant, bezit een grote

Gebied 6

Changing of the guard, Ottawa

en permanente collectie Canadese en Europese kunst, waaronder veel werk van Impressionisten en Oude Meesters.

Ontdek Ottawa

Het Rideau Canal, dat vlak langs het Arts Centre loopt, kwam in 1832 tot stand. Dit op advies van de Duke of Wellington, om Britse schepen de mogelijkheid te geven van Lake Ontario naar Montreal te varen buiten bereik van de Amerikaanse kanonnen langs de St. Lawrence River. Gelukkig werd het kanaal nooit voor militaire doeleinden gebruikt. Tegenwoordig is het vooral een plezierroute voor bootjes in de zomer, terwijl het 's winters een gigantische ijsbaan wordt van zo'n 370.000 m². Dan kun je ambtenaren en zakenmensen schaatsend over het kanaal naar hun werk zien gaan. In februari is het bevroren kanaal altijd het middelpunt van het "Winterlude"-festival. Ottawa heeft overigens ook een voorjaarsfestival. Meestal vindt het plaats in de tweede helft van mei met vlooiemarkten, veel vuurwerk en een grote marathon. En tulpen niet te vergeten. Maar liefst vier miljoen stuks zijn er dan te zien. Een geschenk van het Nederlandse volk als dank voor de gastvrijheid die de koninklijke familie daar kreeg tijdens de Tweede

Wereldoorlog. Rond die tijd kunt u werkelijk overal in Ottawa tulpen zien.

De leukste winkelstraat van Ottawa is omgetwijfeld Sparks Street, een voetgangers-domein, lopend van Confederation Square, tegenover Arts Centre, tot de grote hotels aan Lyon en Bay Streets. Drie verlichte fontein, leuke café-tjes en openluchtshows met allerlei kunst maken het heel gezellig. Eén van de oudste stadsdelen is Byward Market, ten noorden van Rideau Street. Daar wordt al sinds 1830 een boerenmarkt gehouden. Elke dag open, in de zomer. Tussen al het groen dat Ottawa rijk is, wordt een picknick-lunch daar een ongekennde ervaring.

Temidden van het groen langs de weg die The Driveway heet, ligt de Central Experimental Farm, het laatste wat u in een stad zou verwachten. Het is een echte boerderij met dieren, groentetuinen en graanvelden. Op elke dag in de week, mits het weer dat natuurlijk toestaat, kunt u een kijkje in de schuren nemen of een rit over de velden maken met paard-en-wagen.

Ten westen van Ottawa

Na een rit van zo'n 47 kilometer vanaf de stad, komt u in het schattige stadje Almonte (D 30), genesteld bij een waterval van de Mississippi River (nee, niet dié, een veel kleinere). Almonte geldt als een hele vroege nederzetting in de Ottawa River Valley. Er worden nieuw gemaakte Canadese houten meubels verkocht en u kunt wollen stoffen kopen die daar zijn geweven. Ook staat daar de Mill of Kintail, die in de jaren '30 door de toen wereldberoemde chirurg Robert Tait McKenzie, die ook beeldhouwer was, werd verbouwd tot zomerhuis en atelier. Momenteel is het een museum, waar naast zijn werk ook spullen van pioniers worden getoond.

Meer westwaarts en naar het noorden langs de oevers van de Ottawa River ligt het stadje Pembroke (B 28), dat bekend staat om z'n houthandel. Riverside Park in Pembroke mag aanspraak maken op Ontario's hoogste totempaal. Een particulier bedrijf daar vlakbij, Wilderness Tours, biedt de mogelijkheid om bloedstollende tochten langs de schuimende stroomversnellingen van de Ottawa River en Petawawa River te maken in opblaasbare vloten. Reserveren kunt u door te schrijven naar Wilderness Tours, Box 661, Pembroke, Ontario. Bellen kan ook.

Langs de Great Waterway

Het andere stuk van Ontario East waar toeristen graag komen is de lange kustlijn van de St. Lawrence River, vanaf de grens van Quebec tot aan Lake Ontario.

Cornwall (INZET), de meest oostelijk gelegen stad in Ontario, is een prima begin van de reis. Daar zijn ook de hoofdkantoren van de St. Lawrence Seaway Authority gevestigd. Stroomversnellingen in de rivier tussen Lake Ontario en Montreal waren altijd een groot probleem voor de scheepvaart. De moderne "Seaway" bood de oplossing. Het is een samenwerkingsproject van Canada en de Verenigde Staten. Bevaring tot een diepgang van 8 meter werd mogelijk gemaakt, terwijl waterkracht centrales nu ruim 1,6 miljoen kilowatt stroom opwekken. "Seaway" werd in 1959 officieel geopend. Zijn kanalen, dammen en elektrische cen-

Shooting the rapids

trales worden als een toneelbeeld van technisch vernuft beschouwd. Zij maken van de St. Lawrence en de grote meren een van de belangrijkste handels routes ter wereld.

Cornwall heeft overigens eerder in de geschiedenis op technisch gebied een rol gespeeld. Eén van de katoenfabrieken daar was de eerste fabriek met elektrisch licht dankzij Thomas A. Edison, wiens originele apparatuur nog te zien is in het "Wood House" Museum op 731 Second Street West.

Meer stroomopwaarts komen we bij het dorp Morrisburg (INZET), één van de eerste nederzettingen in dit deel van Canada. Morrisburg moest echter worden verplaatst naar hoger gelegen grond toen door het bouwen van de Seaway het waterpeil steeg. De mooiste oude gebouwen werden verplaatst

naar het Chrysler Farm Battlefield Park, waar ze werden gerestaureerd en samengevoegd tot een gemeenschap zoals die vóór 1867 bestonden. Het wordt Upper Canada Village genoemd en is het grootste van Canada's pioniersdorpen. Alles in de herberg, de wolspinnerij, de zaagmolen en de smidse werkt nog. Bij elkaar staan er maar liefst 40 gebouwen samen met houten wegen, kanalen en een fort. U mag het bezoeken op de manier die u wilt: te voet, per rijtuig, met een ossekar of in een bootje. Komt u iets verder stroomopwaarts, dan ligt daar het dorpje Iroquois (INZET), waar één van de belangrijkste sluizen voor de Seaway is gemaakt. Daar ziet u de grote schepen werkelijk heel dichtbij.

The Thousand Islands

Zo'n 63 Km stroomopwaarts vanaf Iroquois verbreedt de St. Lawrence zich. Daar begint 't gebied van The Thousand Islands, al jaar en dag één van Noord Amerika's meest geliefde vakantieplekken. Op de kaart ziet u er al wat, vanaf de rivieroever nog veel méér. Rockport (G 30), aan de kust, is een klein (145 inwoners), verstild dorpje, gezegend met een goede haven en uitgebreide jachthaven faciliteiten. Ivy Lea (G 30), niet veel verder, is meer bekend om z'n grootse brug over de rivier en het Skytown entertainment complex op het nabijgelegen Hill Island. Daar kunt u naar de top van een 122 meter hoge uitkijktoren gaan en 64 Km ver de rivier afturen. Gananoque (G 30), ook vlakbij, was een populair rust-oord, lang voordat de blanken arriveerden. Naar verluidt betekent de naam "plaats voor een goede gezondheid". Vanaf al deze plaatsjes kunt u boottochten maken door het gebied. Ze duren meestal zo'n twee tot drie uur. De meeste boten stoppen ook bij het legendarische Boldt Castle.

Kingston

Soortgelijke tochten worden georganiseerd vanuit Kingston (G 29), sommige aan boord van een volledig nagebouwde drie-deks hekwielfboot. Het stadje zelf is een lieflijk geheel van 19^e eeuwse huisjes, de meeste opgetrokken uit het locale smaakvolle kalksteen. Het ligt aan het zuidelijke eind van het Rideau Canal, op het strategische punt waar Lake Ontario in de St. Lawrence stroomt. Rond 1840 was Kingston de hoofdstad van de toenmalige United Provinces of Canada. De City Hall daar, stammend uit 1844 en gemaakt van kalksteen, bewijst de grandeur van die dagen. Het is één van Canada's mooiste klassieke gebouwen. Wat u ook niet mag missen is Bellevue House, eveneens uit die tijd, een villa in Toscaanse stijl en eens het huis van Canada's Prime Minister, Sir

Exploring the Thousand Islands by boat

John A. Macdonald. Het huis staat nog vol met gebruiksvoorwerpen van Macdonald en is dagelijks geopend, behalve in de winter-vakanties. In de tijd van Macdonald was Brock Street het commerciële centrum van Kingston. Het is ook nu nog een enige winkelstraat met een rustieke sfeer. Kingston beschikt ook over een theatertent waar 's zomers operettes plaats vinden, er is openluchtmarkt op elke dinsdag, donderdag en zaterdag, er kan gezeild worden op de baan van de Olympische Spelen uit '76 en er zijn draverijen op Frontenac Downs. Maar de grootste trekpleister is wellicht Old Fort Henry, een massieve vesting die z'n schaduw over de stad werpt en waar eens de grootste militaire macht van dit stuk Canada was gelegerd. De Fort Henry Guard paradeert 's zomers en vuurt saluutschoten met een 19^e eeuwse kanon. Hoogtepunt is de Ceremonial Retreat, die elke woensdag- en zaterdagavond in juli en augustus wordt gehouden om 19.30 uur. Bij goed weer althans. Wat een kleurrijk besluit van de dag!

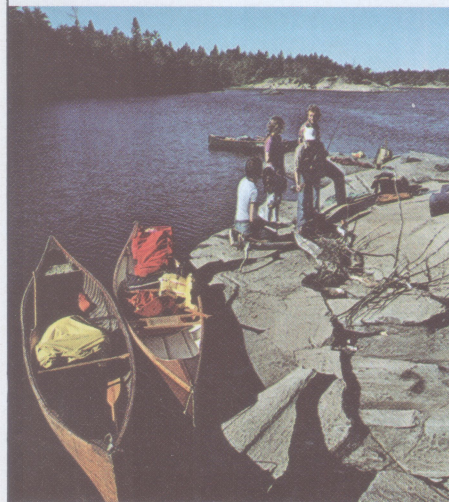

Dit is het legendarische gebied van de Ojibway en de onvermoeibare voyageurs.

Hier zijn de diepe, donkere wouden, doorsneden door voetpaden, met rotspartijen en schampen zonlicht. De meren zitten vol met enorme baarzen en springende forel.

Daar is een handelspost van pelsjagers daar is de plaats waar pelsjagers werken. En iets verderop staat het hutje van een eenzame pionier.

's Winters zijn er hondeslee races en houtkap wedstrijden. En overal loert de woeste wildernis.

Canoeing in the wilderness

Het grootste bevolkingscentrum, met 50.739 inwoners, is het stadje North Bay (A 23), aan de kust van Lake Nipissing. North Bay is altijd een startpunt geweest voor pelsjagers, jagers en vissers, maar ook een centrum voor mensen die van zwemmen, roeien en wintersport houden. Omdat Lake Nipissing zo dicht bij Georgian Bay en Lake Huron ligt, lijkt het in eerste instantie klein op de kaart. Een vergissing. Een eerste kennisma-

kingstocht over het meer aan boord van de cruiseboot "Chief Commanda II", duurt maar liefst 6 uur. Er wordt gestopt bij een Indianen-reservaat. De tochten starten dagelijks bij het Government Dock, althans vanaf eind mei tot begin oktober. De route die gevolgd wordt is afgekeken van de vroegere voyageurs, die via het meer naar de Upper French River voeren. De boten van nu kunnen zo'n 300 mensen meenemen en u kunt er een maaltijd bestellen. Wist u trouwens dat de campus van Canadore College in North Bay, 304 ha groot, op het terrein talloze uitgezette "nature trails" bezit? Een prima plek dus om iets over de locale flora te leren. De stad heeft ook een prachtig zandstrand, "Golden Mile" geheten, maar het is langer dan z'n naam aangeeft!

Ten noorden van North Bay, vinden we Temagami (P 14), nog een centrum voor vissers en vakantiegangers. Er zijn georganiseerde tochten langs een groot ijzermijnen-complex, waarvoor men 14 jaar of ouder moet zijn. Vraag meer informatie bij Northland Traders in het stadje. In Marten River (P 14), aan de weg naar Temagami, moet u even stoppen voor het Trapper's Museum. Daar staat een originele pelsjagers-hut met alles wat daarbij hoort. Wilt u rustig kamperen en lekker vissen, dan zit u goed in Marten River Provincial Park.

South River en een heleboel meren

South River (B 23) is een belangrijk vakantieoord in dit gebied. In een straal van 32 Km komt u maar liefst 20 meren tegen. Twee ervan, Eagle Lake en Macher Lake, behoren tot het Mikisew Provincial Park. Er zijn maar liefst 121 kampeerplaatsen, tal van plaatsen voor 't te waterlaten en meren van boten en fraaie zandstranden.

Bij Sundridge (C 23), nog zo'n toeristen centrum aan Lake Bernard, krijgt u alle details over maple siroop in het Maple Syrup Museum. U ziet daar demonstraties van 't aftappen van de stroop als de tijd rijp is (eind maart, begin april) en u kunt er maple producten kopen.

Magnetawan (C 23), een paar Km meer zuidwestelijk, is ideaal voor kampeerders en vissers, die de Magnetawan River willen ontdekken. Er zijn ook uitstekende faciliteiten voor golfers en er huist een klein museum. Verschillende plaatsen in dit gebied, zoals Sundridge, Kearney (C 24), zijn ook de startpunten (per kano) voor Ontario's meest geliefde natuurgebied, Algonquin Provincial Park.

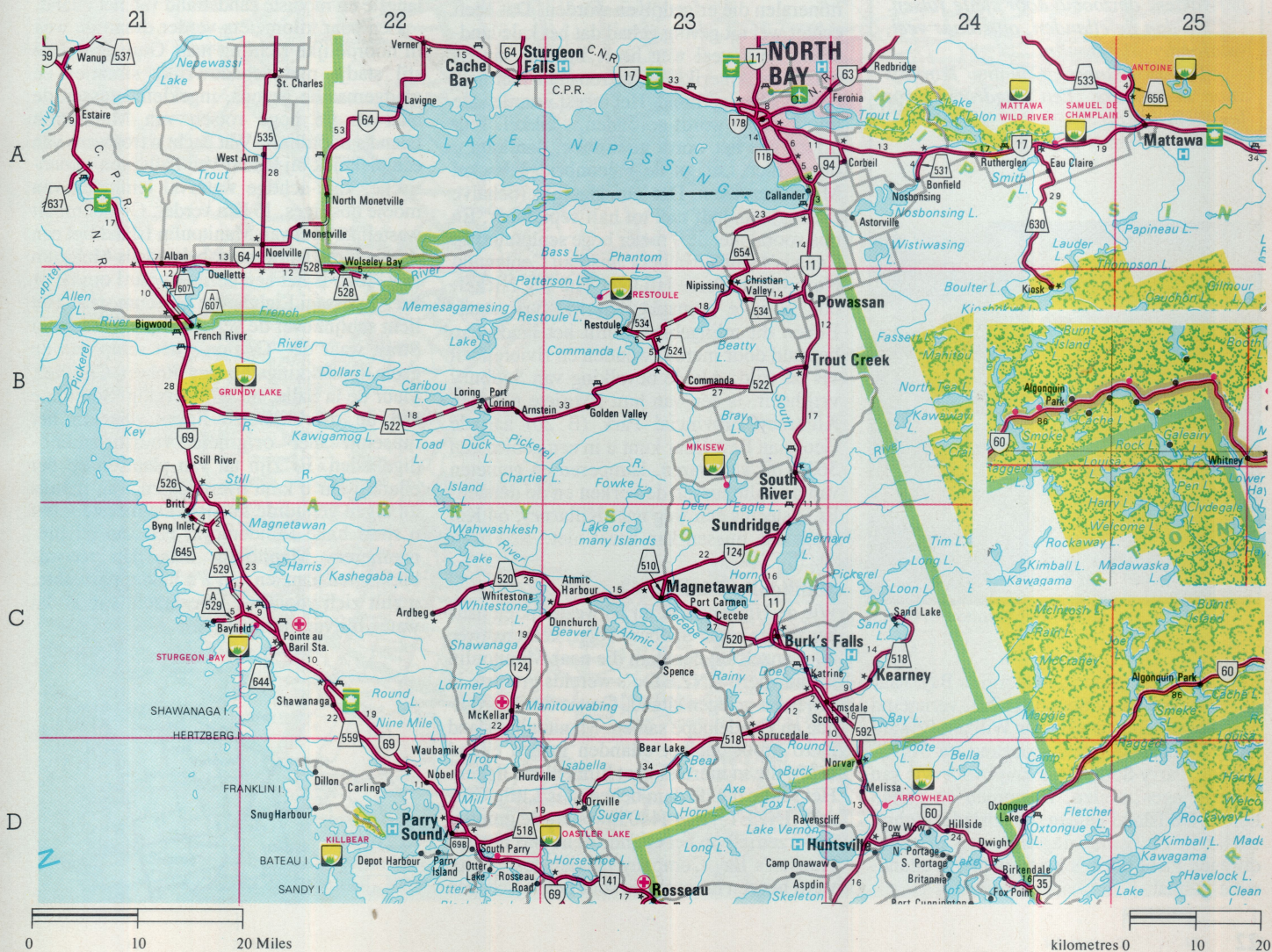
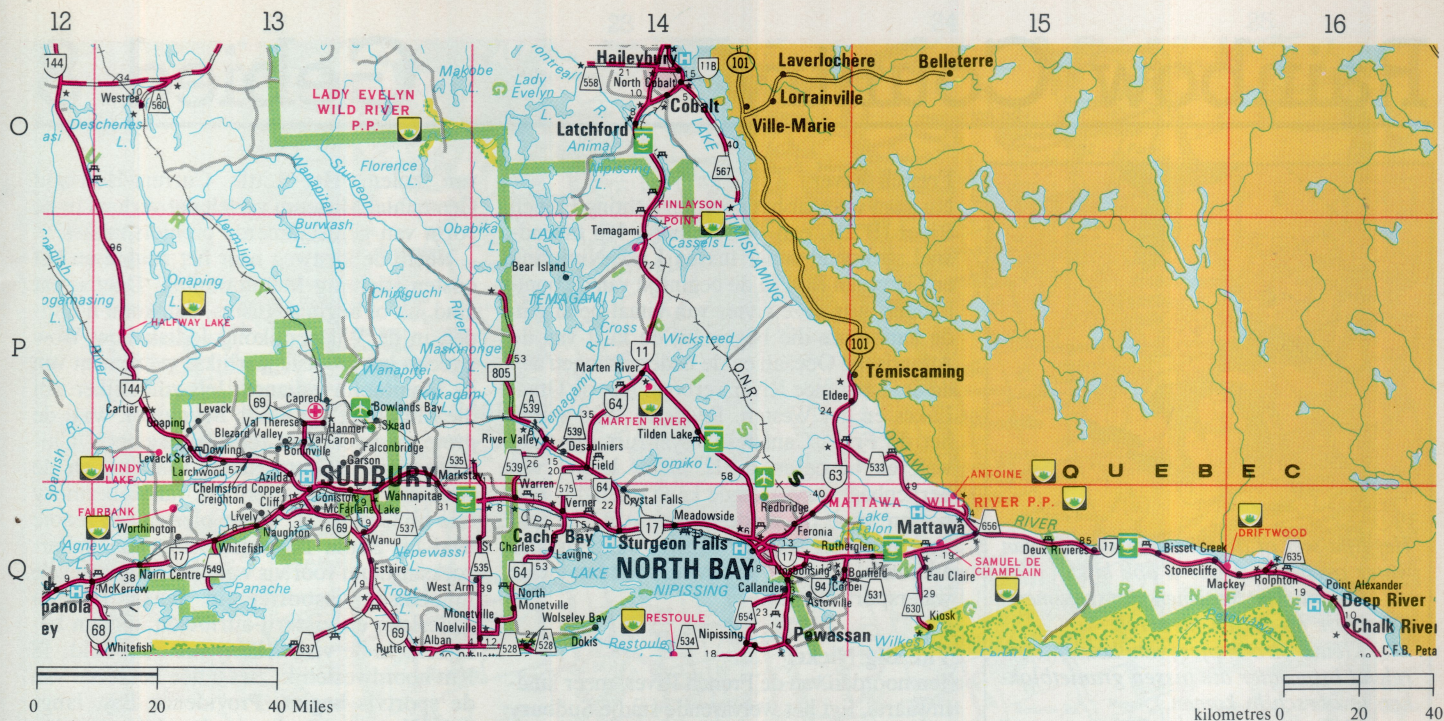
Algonquin Provincial Park

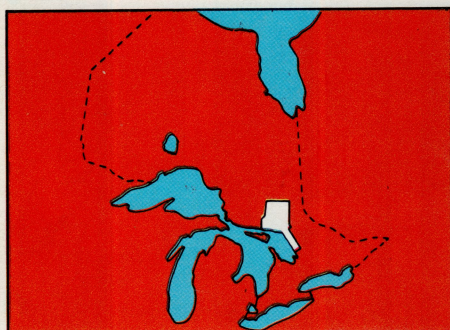
Stel u voor, nauwelijks drie uur rijden van Toronto en zelfs nog minder vanuit Ottawa,

strekt zich een stuk wildernis uit met een omvang van 7511 Km². Dat is driemaal zo groot als Luxemburg. Auto's ziet u niet, behalve op dat ene stukje van 59 Km hoofdweg. U parkeert uw auto, laadt de kampeerspullen in de kano en geniet. Binnen een paar minuten is er de totale stilte, alleen het geplets van de peddel, het zingen van de fuut of van honderd andere vogelsoorten dringen tot u door. 's Nachts hoort u het gehuil van een eenzame wolf en als u geluk hebt vangt u een glimp op van een eland of hoort u een beverstaart alarm slaan op het wateroppervlak. Kamperen en kanoën in die sfeer is onverge-lijkbaar avontuurlijk. In de vroege zomer is het park één bruisend geheel van leven. Jonge watervogels leren uit te vliegen en babybevers tonen hun eerste vaardigheid in het bouwen van dammen. Vordert de zomer dan kunt u zich vermaken met de fuut, die wat groter en brutaler is geworden en die, als uw kano al te dicht nadert, steeds maar onder water verdwijnt en na een langere tijd dan u voor mogelijk hield opduikt waar u hem het minst verwacht.

Maar begin oktober is pas echt de magische periode. De meren lijken stiller en blauwer en ze zijn ook warmer. De heuvels zijn dan overdekt met een adembenemende kleurenpracht: dieprood, oranje, glinsterend goud en groen. Als de omstandigheden goed zijn kunt u's nachts zelfs het grootste vuurwerk aller tijden zien, *aurora borealis*, oftewel het Noorderlicht.

Voor liefhebbers die zelfs in de wildernis goed eten en een warm bed op prijs stellen zijn er drie lodges aan de zuidzijde van het park. Voor automobilisten liggen er langs de weg tussen Dwight en Whitney 8 kampeerterreinen, en ook kunt u er van picknick plaatsen gebruik maken. Wie geen goede kampeerspullen bij zich heeft kan ze huren. Maar het beste dat u toch kunt doen is in een kano naar de eenzame binnenlanden peddelen. Als u Algonquin Park niet op die manier gezien hebt, dan hebt u toch wel wat gemist!

Het lijkt wel of de glitterende glans van water overal is. Waar u ook kijkt.

Gigantische fonteinen van schuimend water die op rotsen kletteren.

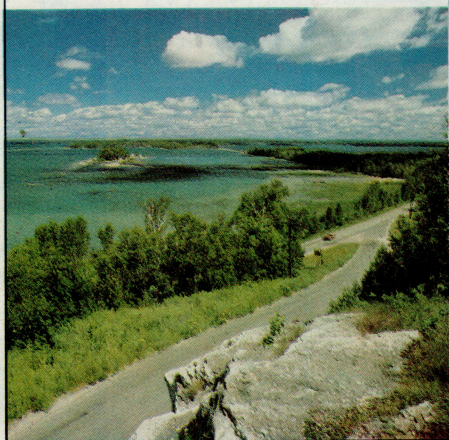
Kleine stroompjes van helder borrelend bronwater die tussen granietblokken tevoorschijn komen.

Majestueuze, rimpelloze meeroppervlakten, omzoomd door steile rotsen.

En dan de eilanden, ontelbaar veel, waaronder Manitoulin.

Dat is Rainbow Country. Paradijs voor hengelaars. Een dagdroom voor bootliefhebbers.

Zie het met eigen ogen.

Gore Bay, Manitoulin Island

Kom naar de kusten van Georgian Bay, naar de haven van Parry Sound (D 22), vernoemd naar de poolonderzoeker Sir William Edward Parry want daar ligt de toegang tot 30,000 Islands. Parry Sound is geknipt voor wie van vissen, jagen, zeilen, zwemmen en golfen houdt. De Island Queen, een driedeksschip, maakt in de zomer dagelijks een drie uur durende tocht door 's werelds meest eilandrijke gebied.

French River

Nu gaan we naar het noorden richting French River (B 21), een 111 Km lange lap razendsnel stromend water tussen Lake Nipissing en Georgian Bay. In de begintijd van de bonthandel, was deze rivier van vitaal belang in de kanoroute die begon bij de kust van de Atlantische Oceaan en de nederzettingen aan de St. Lawrence River verbond met de Great Lakes en het Westen. Reeds in 1620 waren het de Frans-Canadese voyageurs die deze wateren bevoeren in 12 meter lange, van berkenbast vervaardigde kano's beladen met pelzen voor de mode-markten in Europa. Tegenwoordig staan er aardige buitenhuisjes en hotels. Dit is de omgeving voor een ideale watersport-vakantie.

The Big Nickel

Ten noorden van de French River, meer landinwaarts, ligt het welvarende stadje Sudbury (P 13), dat zijn rijkdom dankt aan de vele mineralen die er gedolven worden. Dat heeft echter wel tot gevolg gehad dat het kale landschap nu zoveel weg heeft van dat van de maan, dat Amerikaanse astronauten hier nota bene hebben getraind. Het meest waardevolle mineraal dat wordt gevonden is nikkel. Wilt u zien hoe het wordt gewonnen, dan kunt u ofwel Inco Ltd. of de Falconbridge Nickel Mines bezoeken. Dat kan dagelijks (behalve zondag) van half mei tot half september. En mis vooral niet de 9 meter hoge sculptuur van Canada's stuiver in het Canadian Centennial Numismatic Park. Hij heet The Big Nickel, ook al is-ie gemaakt van roestvrij staal. Buiten dit mijngebied wordt het landschap bepaald door meren, wouden en rivieren vol vis en wild. Als de bevolking van Sudbury vrij heeft, is één van hun favoriete plaatsen Killarney Provincial Park (B 20) aan de Georgian Bay. Daar kunt u in een gebied van 363 Km² kanovaren, kamperen en genieten van de stilte tussen de berken en de dennen. Er is slechts één weg naar Killarney, 64 Km lang, dus missen kan haast niet.

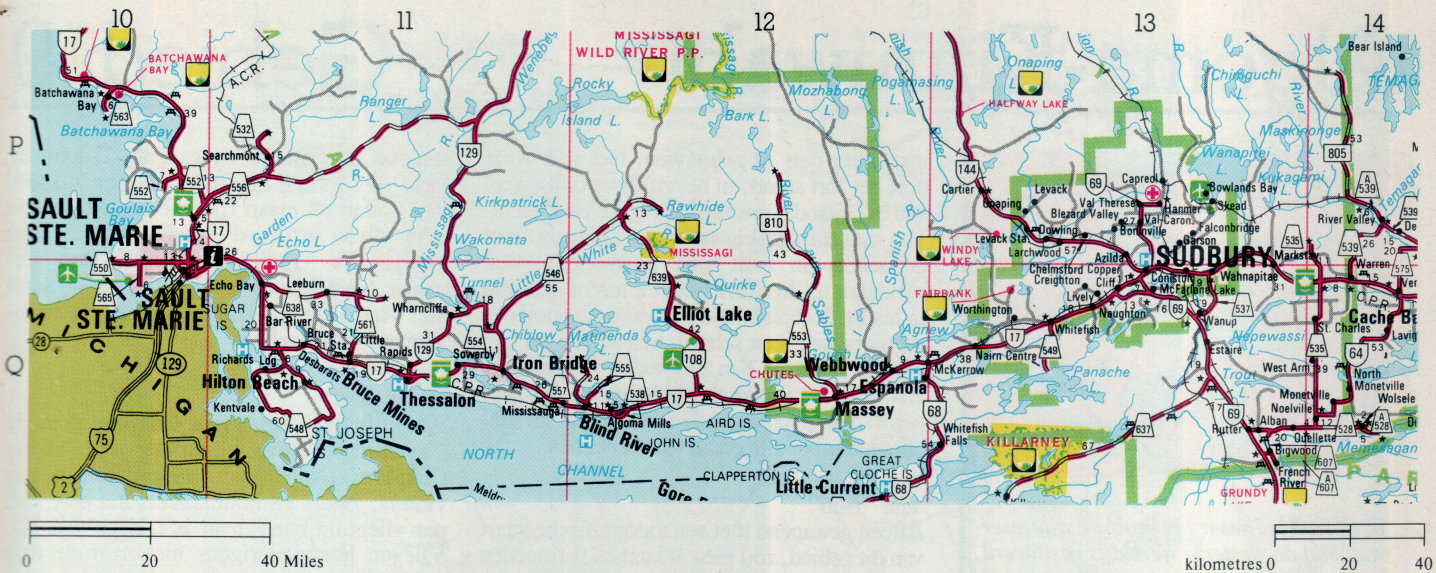
Manitoulin Island

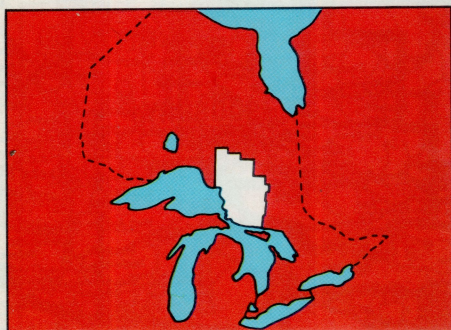
Wie de Highways 17 en 68 westelijk en naar het zuiden vanaf Sudbury volgt, komt na twee uur vanzelf bij een dam die naar Manitoulin Island voert, (INZET), 's werelds grootste in een meer gelegen eiland. Groter dan Martinique en Guadeloupe samen. Manitoulin Island is zo groot dat het eilanden in een eiland heeft, die in meren in het binnenland liggen. Het stadje dat de dam beheerst is Little Current (INZET), met 1440 inwoners de grootste nederzetting op het eiland. Eens was het een Hudson's Bay Company handelspost. Later werd het een havenstadje voor het verscheppen

van kolen. Het Little Current-Howland Centennial Museum vertelt dat verhaal in de vorm van gerestaureerde pioniershuisjes.

Neem de kustweg naar het zuiden en het oosten, richting Manitowaning. Doet u dat eind juli of begin augustus, dan komt u midden in de Wikwemikong Indian Pow Wow terecht, het grootste jaarlijkse evenement van de Manitoulin indianen. Iets zuidelijker aan diezelfde weg ligt South Baymouth, waar de grote auto-veerboot (600 passagiers) "Chicheemaun" (Grote Kano) aankomt na de twee uur durende overtocht van Tobermory (zie bij Gebied 3). Verscholen in een mooie baai bij South Baymouth, ligt een onderzoeksinstituut voor vis waar bezoekers de vele inheemse vissoorten in tanks kunnen gadeslaan en visserij-attributen kunnen bekijken. In de viskwekerij van Sandfield, 18 Km noordwestelijk, ziet u hoe het leven van de sportvis begint. Providence Bay, langs dezelfde weg komt u er, beschikt over het langste en mooiste zandstrand van het eiland.

Een paar kilometers verder draait de weg in noordelijke richting naar Gore Bay. Een stil stadje met schaduwrijke straatjes en gladgemaakte gazons, ingeklemd tussen de baai en de hoge rotsen van Manitoulin Island's noordkust. Wat dacht u trouwens van een picknick bij Bridal Veil Falls, een romantische, kant-achtige waterval temidden van mooie bossages, 16 Km verder. Op het meest westelijke deel van Manitoulin Island ligt een dorpje met 33 inwoners, bekend als Meldrum Bay. Toch is het een bezoek waard omdat er het Mississagi Lighthouse Museum staat. Het licht schijnt over de verraderlijke Mississagi Strait waar de "Griffon", het schip van de grote ontdekkingsreiziger Robert Cavellier, Sieur de la Salle, in 1679 verging. Sommige van de overblijfselen liggen daar in het museum met originele vuurtorenbenodigdheden. Er zijn tal van plaatsen op het eiland waar u kunt overnachten, van motels tot eigen gehuurde huisjes. De meeste vindt u rond Lake Mindemoya, één van de binnenmeren. Manitoulin mag dan records breken ten aanzien van z'n landoppervlakte, u zult zich vooral de toverkracht van al dat water blijven herinneren.

In een gebied waar het grootste wildreservaat van de westerse wereld is gesitueerd, kunt u rustig een exotisch aperitief bestellen.

Op dezelfde plek waar eerst duizenden wilde ganzen voorbij vlogen kunt u even later genieten van waterskiën.

En tussen de meest wilde terreinen, bezaaid met blokken graniet, treft u plotseling keurig onderhouden tennisbanen aan.

Laat u meeslepen door de rijkdom van grootse wouden, beleef ongekennde avonturen met een kano of droom zacht weg op een zonovergoten strand.

Chapleau, Northern Ontario

St. Joseph Island (Q 11) is het overstapje vanuit Manitoulin Island in gebied 8. Als het meest westelijk gelegen eiland van de Manitoulin eilandengroep, grenst het aan de vaargeul tussen Lake Huron en Lake Superior en het is toegankelijk via een tolvrije brug vanaf Highway 17. St. Joseph is een landelijk oord. De groentetuin voor iedereen die verder noordwaarts woont, maar ook een ideale plek voor bezoekers om te zwemmen of te vissen. Tot 1812 was dit eiland belangrijk door een Brits fort en als centrum voor de bonthandel

met meer dan 70 gebouwen. Het stuk waar ooit het fort stond, in het zuidwestelijke deel van het eiland, wordt nu driftig gerestaureerd. Van mei tot oktober is er een centrum voor bezoekers en kunt u er picknicken. Veel vondsten uit het fort worden tentoongesteld in het St. Joseph Island Museum, dat ook een pionierskerk, een school, een schuur en een blokhut omvat, 6 Km zuidwaarts van de brug. Het museum is elke dag behalve vrijdag geopend in de maanden juli en augustus. In juni en september alleen in de weekends.

The "Soo"

Alleen gewapend met een topografische kaart van dit gebied, zou men al kunnen vermoeden dat zich mensen zouden vestigen langs die smalle vaargeul tussen Lake Superior en Lake Huron. Dat klopt, want sinds 1669 hebben hier mensen geleefd toen de eerste Franse missionarissen arriveerden. Sault Ste. Marie, Ontario (P 10) is in feite een dubbele stad. Haar naamgenote, Sault Ste. Marie, Michigan ("Sault" betekent overigens stroomversnelling), ligt er precies tegenover aan de St. Marys River. Bronnen van inkomsten zijn hier landbouw, ijzererts, hout en toerisme.

Wilt u meer zien van de sluizen die de stroomversnellingen afsnijden, maak dan 's zo'n twee uur durende tocht op één van de twee cruise-schepen. Kan elke dag vanaf juni tot oktober. Werp dan meteen een blik op de "M.S. Norgoma", het laatste passagierschip met slaapplekken, dat werd gebouwd voor tochten over de Great Lakes. Trouwens, ook dubbeldeksbussen vertrekken in juli en augustus dagelijks voor een twee uur durende tocht langs alle belangrijke punten. Aan het oostelijke einde van de waterkant vindt u het hoofdkwartier van de Ontario Provincial Air Service, wiens watervliegtuigjes al sinds 1924 bosbranden bestrijden. Deze "Vuurvogels", zoals ze worden genoemd, kennen een legendarische geschiedenis. U bent welkom om er meer van te weten te komen. U ziet dan meteen de vliegtuigjes met eigen ogen en hoort wat er op dat hoofdkwartier zoal meer gebeurt.

Agawa Canyon

Eén van de populairste manieren om een dagje in de "Soo" door te brengen is om 8 uur 's morgens op de Algoma Central Railway te stappen, die vertrekt vanaf Station Mall in Bay Street. U maakt dan een dag lang een fantastische reis naar de Agawa Canyon. Dat woeste geheel van ravijnen, watervallen en beboste bergen kan alleen maar met de trein worden bereikt. De treinen die 's zomers rijden hebben ook een restauratiewagen en ze

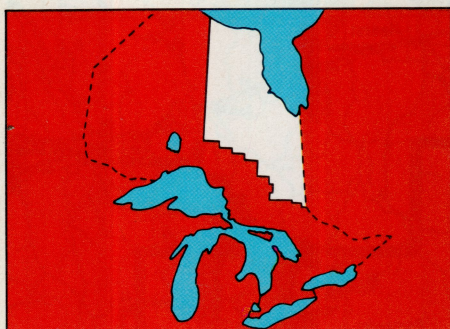
stoppen twee uur in de canyon. U kunt de tocht ook buiten het zomerseizoen maken. Van januari tot maart rijdt die Agawa Canyon trein alleen in de weekends. Hij heet dan toepasselijk "The Snow Train". Dan vertrekt om 8.30 uur 's morgens vanuit Sault Ste. Marie. Ter plaatse kunt u zich laten informeren en boeken.

De Parken

Westelijk van de Agawa Canyon, doet de Canadian Pacific spoorweg het stadje Chapleau (N 11) aan. Een centrum van vissers, jagers en houthakkers dat ook snel per vliegtuig bereikbaar is (zie gebied 12). Vliegen hoeft overigens niet naar de drie nabijgelegen provinciale parken. Stuk voor stuk liggen ze namelijk op minder dan 80 Km afstand. The Shoals, 51 Km westwaarts, langs Highway 101, is 't makkelijkst te bereiken. U kunt er kamperen, vissen en watersport beoefenen. Ook Wakami Lake, 64 Km zuidwaarts, deels via Highway 129 heeft die faciliteiten plus een houthakkers-expositie. Missinaibi Lake, 80 Km noordelijk, ligt middenin het Chapleau wildreservaat, het grootste gebied in zijn soort van Noord-Amerika. Jagen is daar het gehele jaar strikt verboden, maar vissen, kamperen en varen mogen natuurlijk wel. Bij Fairy Point kunt u Indiaanse pictogrammen bewonderen.

Ongeveer 100 Km westwaarts (Highway 17 ten zuiden van Wawa) ligt het grootse en opvallend mooie Lake Superior Provincial Park. De afgelegen kusten hier zijn favoriet bij menig fotograaf van landschappen, en als u ze ziet zal u dat niet verbazen. Zo moet de wereld er hebben uitgezien toen-ie net bestond. Er zijn her en der campings en plaatsen om te picknicken. En er lopen parkwachters die u uitleg geven of bepaalde trajecten kunnen begeleiden. Ook in de rotsen van Agawa Bay treft u weer Indiaanse pictogrammen aan. De grootste verleiding is natuurlijk om met een kano die hele, schitterende kust af te varen. Maar bent u geen ervaren kanovaarder, doe het dan alsjeblieft niet, want dat ogenschijnlijk zo rustige water kan soms gevaarlijk ruw worden.

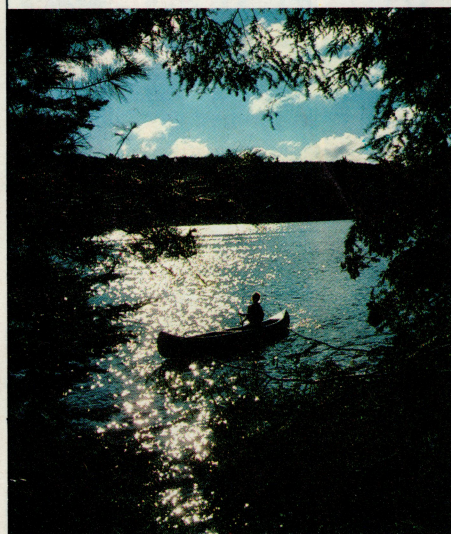

Dit is een land voor wie houdt van ongerepte wildernis.

Verafgelegen heeft het alles om uw verbeelding te prikkelen.

Een brok onveranderlijke, onverzettelijke grootsheid. Hier eindigen wegen en begint de ware woeste natuur.

Slechts een spoorlijntje naar een verafgelegen post verradt mensenhanden op de plek waar Arctica begint.

Fishing in a northern lake

Onze weg in de richting van de pioniersgebieden begint in het zuidoosten van dit stuk Canada. Hier ligt de stad Cobalt (O 14) met een merkwaardige historie. We schrijven 1903. Toen gooide een smid, Fred Larose genaamd, zijn hamer naar een vos. Hij miste, maar zijn hamer raakte wel een rots, die openspatte en van binnen glinsterde. Dankzij z'n povere worp had Fred wel de rijkste zilverader ter wereld aangeboord. Vandaar zijn naam in de geschiedenisboekjes. Het stadje dat natuurlijk onvermijdelijk moest ontstaan rond de mijn is er nog steeds,

gelegen tussen de meren en wouden en met een heel eigen charme. Het Cobalt Mining Museum in Silver Street (waar anders?) beschikt over zeven kamers waar mijntributen worden tentoongesteld, waaronder een prachtige uitstalling inheems zilver. Vraagt u bij het museum maar welke mijnen in die omgeving rondleidingen organiseren. In de eerste week van augustus is Cobalt trouwens het middelpunt van een groot Miner's Festival, met vedelaars, volksdansen, een optocht, een schoonheidswedstrijd, kanoraces en uiteraard een wedstrijd steenhakken.

Slechts zes jaar na de ontdekking in Cobalt — zij het dat er ditmaal geen hamer en vos aan te pas kwamen —, werd het grootste goudgebied van het hele westen gevonden: in Timmins (M 13), zo'n 120 Km verder. Vanaf dat moment begon men meer te weten te komen over het "Precambrian Shield". Precambrium is een geologische term, die slaat op de oudste en in tijd langste geologische periode, namelijk vanaf het eerste stollingsproces van de aardkorst meer dan 4,5 biljoen jaar geleden tot de periode van het Cambrium, die pas 600 miljoen jaar geleden begon. Eén blik is voldoende om te zien dat het meeste land op dit Canadian Shield absoluut onbruikbaar is voor landbouw. Ideaal daarentegen voor jagen en houthakken. Dat trok ook de eerste mensen aan. Nu is het met z'n golvende heuvels en ontelbare meren een schitterend recreatiegebied, een belangrijke industrie in dit gebied.

De mijnwerkers in Timmins zullen u graag de schatten laten zien die ze hebben gevonden. Ga maar 's op een willekeurige zomerdag naar 't Tourist Information Centre, dan hoort u welke mijnen tochten organiseren. Wilt u meer weten over de andere industrie in deze omgeving, de pulp- en papierindustrie, dan moet u even naar het stadje Iroquois Falls (M 13) en het Abitibi Museum. In juli en augustus vertrekt er van dinsdag t/m vrijdag een touringcar vanaf het museum. 's Morgens vroeg begint die reis van 64 Km naar de grens van de concessie van Abitibi Paper Company. Daar krijgen bezoekers een prima beeld hoe dat houthakken in z'n werk gaat, en een stevige houthakkerslunch. Vervolgens gaat u terug naar Iroquois Falls waar u in het fabrieksproces de houtblokken volgt tot ze zijn veranderd in eerste klas krantepapier.

The Polar Bear Express

Nu naar het noorden, een rit van ongeveer 80 Km naar het stadje Cochrane (M 13) waar we vertrekken voor één van 's werelds meest fantastische spoorreizen. Die trein heet "The

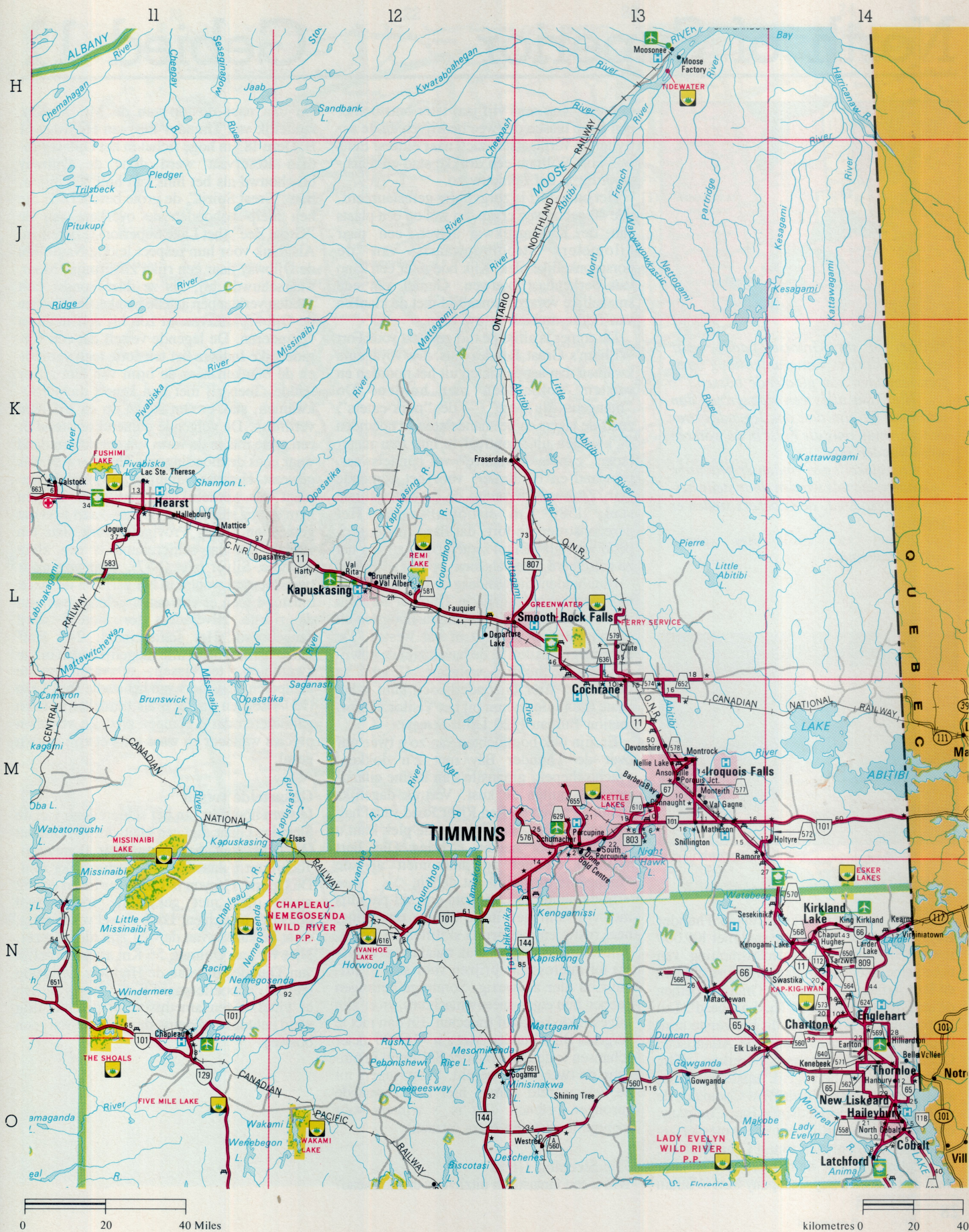
Polar Bear Express" en de tocht bestaat uit een daglange rit naar de Arctische getijden van James Bay, een deel van de Hudson Bay. Die trein rijdt door volstrekt ongerept land, waar u alleen wat pelsjagers en een paar Indianen tegenkomt. Het eindpunt, Moosonee (H 13) ligt 241 Km af van de dichtstbijzijnde weg naar het zuiden. Wie van daaruit naar het noorden wil moet of per boot of per vliegtuig of te voet.

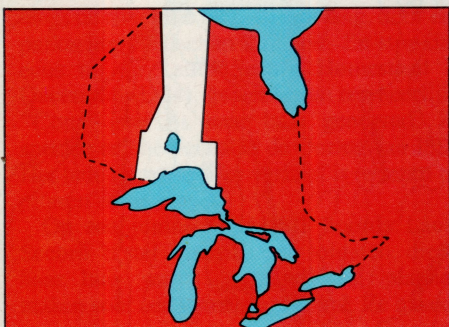
De trein is snel genoeg om u in één dag van Cochrane naar Moosonee en terug te brengen. Leuker is echter de minder snelle "locale" trein. Dan blijft u twee of meer dagen in het noorden. Wel moet u dan logies in een lodge aldaar van te voren regelen.

Die noordelijke eindstations, Moosonee en Moose Factory Island — dat ligt 15 minuten met de boot verder — hebben een veel langere geschiedenis dan u zou verwachten voor een uithoek zo ver van de beschaafde wereld. Die historie gaat terug tot rond 1660 en het ontstaan van de Hudson's Bay Company. In die dagen was de officiële naam trouwens: "The Governor and Company of Gentlemen Adventurers of England Trading into Hudson's Bay".

In 1867 was het bedrijf genoodzaakt om het grootste deel van zijn gebied te verkopen aan het nieuwe, pas onafhankelijke, Dominion of Canada. Het beheerde toen nog een gebied zo groot als de helft van het huidige Canada, voerde oorlog met vreemde mogendheden, de Indianen en met de grote concurrent, de North West Company uit Fort William.

Er is nog veel meer te leren op Moose Factory Island, ooit één van de oorspronkelijke handelsnederzettingen van het bedrijf. Er zijn tal van 18e eeuwse gebouwen bewaard gebleven, ook een smidse uit 1740. Er is een fraai museum, gewijd aan de bonthandel en de vroege ontginning van het gebied. U mag trouwens ook niet de St. Thomas Church vergeten met fraaie altaardecken en speciale gebedenboeken in de Cree-taal. Nog een hele bijzondere trip is de zes uur durende bootreis vanaf Moosonee Dock. Kan dagelijks vanaf juli tot september. U komt dan langs het wrak van het schip "Eskimo", en ook langs het vogelreservaat Ship Sands Island. Verder zit er een bustoer over Moose Factory Island bij de tocht. Moosonee en Moose Factory zijn echt de verste buitenposten en ze zijn heel bijzonder. Dat zult u vast beamen.

Welkom in dit Grootse Land, waar massieve kanjers van graniet hoog oprijzen temidden van glooiende bossen.

Hier lijkt alles een slag groter dan normaal. Er zijn dan ook legendes over een slapende reus die huist in de wateren van Thunder Bay.

Energiekelingen vinden er prachtige bospaden, durfals worden door steile hellingen uitgedaagd, steenzoekers vinden er schatten.

Haast u voor het grote vakantieavontuur.

Kakabeka Falls

Begin uw eigen ontdekkingsreis in Thunder Bay (M 6), hier de grootste stad met 109.000 inwoners. Typisch de samensmelting van twee gemeenschappen, namelijk Fort William en Port Arthur. Inwoners van Ontario noemen de stad meestal gewoon "The Lakehead". Dat klopt ook, als u weet dat dit het verste punt is dat vrachtboten die vanaf de Atlantische Oceaan komen kunnen bereiken. The Lakehead is een belangrijk handelscentrum sinds 1803, toen de North West Company, de aartsrivaal van de Hudson's Bay Company, door de onafhankelijkheid van Amerika gedwongen werd om zich vanuit Grand Portage te verplaatsen naar hier. Dertien jaar later nam de Hudson's Bay Company Fort William

in bezit. Nog eens vijf jaar later ontstond er een fusie tussen de twee bedrijven en de activiteiten verplaatsten zich naar elders. Eens was Fort William een drukke stad en tegenwoordig is dat opnieuw zo.

Het oude fort is zorgvuldig gerestaureerd, alle 40 gebouwen ervan, en wel op een plaats aan de Kaministiquia River, een paar kilometers stroomopwaarts van de oorspronkelijke plek. Kijk hoe ze er een kano van berkenbast bouwen. Geniet van een smakelijke voyageursmaaltijd met de klanken van fiddle-muziek in uw oren.

De zomer is altijd de tijd geweest voor Fort William's Great Rendezvous. De voyageurs kwamen dan aanpeddelen uit het noorden en westen, volbeladen met huiden. De "mangeurs du porc" — de "pork-eaters", zoals de jagers en pelshandelaren ze noemden — kwamen uit Montreal in hun tien meter lange "canots de maître" vol handelswaar, proviand en bontorders voor het komende jaar. Ze kwamen vanuit de dichtstbijzijnde stad, 1580 Km stroomafwaarts. Het gereconstrueerde fort, dat dagelijks is geopend van half mei tot september, kan nog net zo geïsoleerd lijken als toen, op een stille dag.

Bonthuiden zijn vandaag de dag natuurlijk niet meer zo belangrijk in Thunder Bay. Nu is er een levendige handel in graanoogsten uit de uitgestrekte prairies in het westen. De enorme graansilo's in de haven zijn de bewijzen van de huidige welvaart. U kunt ze bezoeken. Voor bijzonderheden kunt u het beste even informeren bij het Visitor's Information Bureau (520 Leith Street).

Er zijn ook boottochten van zo'n twee uur over de Thunder Bay met z'n dokken, vrachtschepen, graansilo's en kleine eilandjes vlak buiten de kust. Vertrek dagelijks vanuit de haven bij Red River Road vanaf half mei tot oktober. Vanaf diezelfde plek kunt u ook een boot nemen richting Old Fort William en net zo aankomen als de "mangeurs du porc" dat deden.

In de winter is Lakehead een ski-paradijs met vijf hellingen in de directe omgeving, heel rustig en met prima skiliften en logies. Alles wat wintersport leuk maakt, van après-ski tot interessante prijzen voor ski- of lift-huur, is hier aanwezig. Sommige hellingen hebben hun eigen sneeuwmachines, en er zijn uitgestrekte langlauf trajecten. En dan niet te vergeten Big Thunder. Met z'n 70 en 90 meter schansen is de Big Thunder Ski Jump in omvang de tweede ter wereld. Skispringers uit de hele wereld komen hier hun gewaagde sprongen oefenen. Dat is 's winters voor menige toerist een extra attractie.

The Sleeping Giant

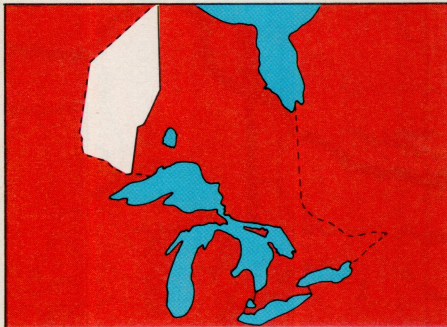
Wilt u een fantastisch uitzicht over Lakehead?

Ga dan naar de top van de Mt. McKay, zuidelijk van Thunder Bay aan Highway 61 B. Deze 183 m hoge richel in het Ojibway Indian Reservaat werd door de Ojibway beschouwd als het huis van hun Nanibijou, hun "Great Spirit", de grote beschermer die hen hielp behouden de overkant van de "Grote Zee" (het Lake Superior) te bereiken. Als dank voor hun respect leidde Nanibijou de Ojibway naar een rijke zilvermijn. Maar, waarschuwde hij, als ze deze vondst ooit zouden verklappen aan de blanke, dan zouden de Ojibway sterven en zou hij zelf in steen veranderen. De legende vertelt dat een verraderlijke Indiaan het tenslotte toch vertelde en de blanken naar de bron van hun zilver leidde. Toen zij met hun kano's dichterbij kwamen, stak er een storm op en iedereen verdronk. De volgende ochtend ontstond er een grote rots in de vorm van een schiereiland waar eens de monding van Thunder Bay was geweest. Het was Nanibijou zelf, zijn dreigement was werkelijkheid geworden. U kunt hem er nog steeds zien. Op uw kaart heet dat gebied nu Sibley Provincial Park. Iets ten zuiden van dat schiereiland is een klein eilandje, Silver Islet (N 7), waar nog maar twee mensen wonen in het verlaten dorp dat ontstond toen er een eeuw geleden een van de rijkste zilveraders ter wereld werd aangeboord. Het schiereiland, 243 Km² wilde natuur, biedt alle mogelijkheden om te zwemmen, te vissen, te varen en te kamperen. Inwoners van het stadje Pass Lake (M 7) zeggen dat ze u als bezoeker kunnen garanderen dat u elanden ziet. Ze vertellen precies wanneer en waar u moet zijn in zo'n geval.

Gekartelde rotsen

Iets ten noorden van het schiereiland van de Sleeping Giant, ligt een klein dorpje, Ouimet (M 7) geheten. Er wonen maar 11 mensen. Toch kunt u daar iets wonderbaarlijks zien. De Ouimet Canyon is 152 meter breed en 152 meter diep met gekartelde rotsen, vol prachtige uitzichten. Loop er wel voorzichtig, want de kanten van de weg zijn niet afgezet. Niet ver van Ouimet, 56 Km noordoostelijk van Thunder Bay aan de Highway 17, is nog iets dat de moeite waard is. 8 Km van de weg af vindt u een amethystmijn, die toevallig werd ontdekt tijdens de aanleg van een bosweg.

Laat het alledaagse maar achter u en sta open voor een wereld van nieuwe ervaringen.

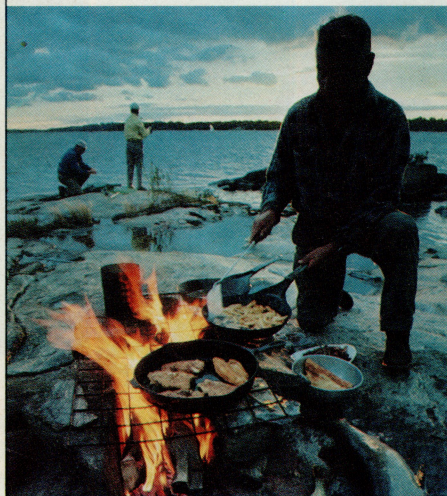
Tuur in de bodemloze diepte van een gigantische open mijn.

Voel mee wat het is om met hamers rotsen te splijten op zoek naar een rijke ader.

Bezoek een gonzende papierfabriek en zie een houtblok geleidelijk aan veranderen in een papierbaan van een kilometer.

Voel u opgenomen in de kring van Indianen tijdens hun grote zomer pow-wow.

Vlieg naar een knus plaatsje ver weg van de weg en vang een glimp van een eland op. Kortom: trek de stoute schoenen aan en ontdek het allemaal in Sunset Country.

Fresh fish for lunch

Zoals u op de kaart kunt zien is het land in Sunset Country lang niet allemaal land. Het is zeker voor de helft water. De wegen zijn heel goed, maar om deze meest westelijke gebieden van Ontario echt te kunnen bereiken is een boot veel beter. Een goede plaats om

uw reis te beginnen is in Quetico Provincial Park (M 4). Deze enorme woestenij is verbonden met een ander park, Superior, dat aan de Minnesota zijde van de grens ligt. In Quetico is vooral Dawson Trail Campground een uitstekende plek. Het bezit niet alleen een museum, maar ook ziet u daar alles over de historie van het park. Het museum is dagelijks geopend van juli tot begin september.

Atikokan (M 4), iets ten noorden van dit park, dankt z'n welvaart met name aan ijzermijnen (u kunt twee ervan ook bezoeken) en aan verkoop aan parkbezoekers. Als u vanaf Atikokan westwaarts rijdt komt u uiteindelijk bij de Noden Causeway, waar Highway 11 van eiland naar eiland over Rainy Lake loopt. Prachtige vergezichten ziet u daar. Aan de andere kant van de dam ligt Fort Frances (M 3) waar pulp en papier wordt vervaardigd. Daar vindt u ook een gerestaureerd fort in Pither's Point Park en er wordt in juli altijd een tweedaagse kano-race gehouden. "The Fort" is tevens een zogeheten "fly-in-centre", naar daarover straks meer.

Lake of the Woods

De grootste watermassa in Sunset Country ligt slechts een paar kilometer verder naar het westen, Lake of the Woods geheten (K 2). Daar vlakbij ligt Kenora (K 2) ook met pulp- en papierindustrie. Vissen, varen, zeilen en jagen kunt u er als nergens anders. Bovendien treft u er eerste klas accommodatie.

Voor een eerste vluchtige kennismaking met het meer raden we u aan om aan boord van de "Argyle II" te gaan, een cruise-boot die dagelijks van eind mei tot september vaart. De tocht duurt twee uur. Noemenswaardig is vooral "Devil's Gap" waar een enorm brok beschilderde "spirit rock" u verstedt doet staan. Er wordt gefluisterd dat hier een grote slag wordt herdacht waarvan de slachtoffers op de bodem van het diepe water rusten.

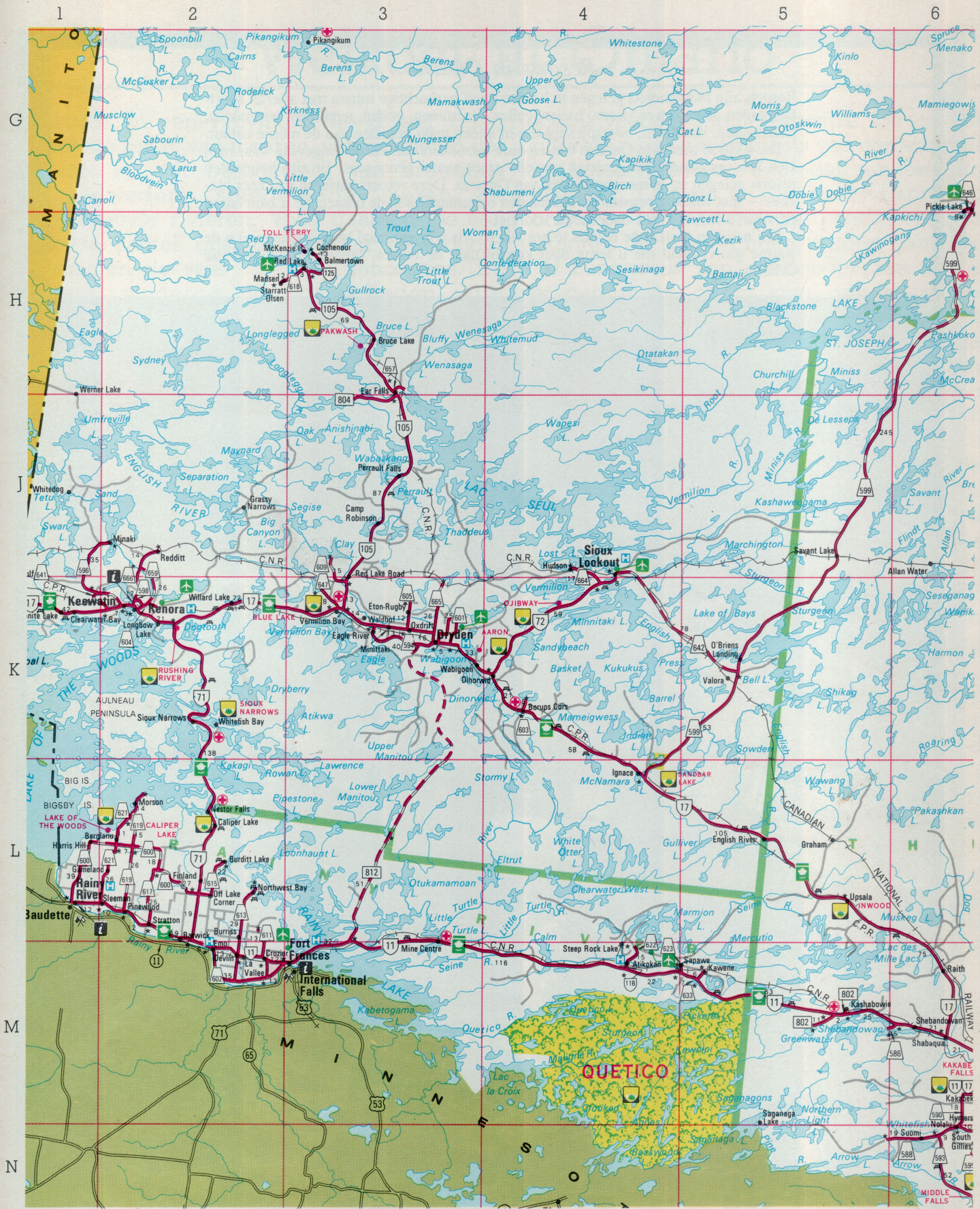
Elke zomer, meestal in juli, is Kenora het middelpunt van één van de grootste zeilwedstrijden van Noord-Amerika, de Lake of the Woods International Sailing Regatta (afgekort LOWISA). Er liggen maar liefst 14.500 eilandjes in het meer waar iedereen die week naar toe kan varen. Om het jaar is er een paar weken eerder een soortgelijk driedaags evenement voor motorboten. Bovendien vindt in juli nog de jaarlijkse 96 Km race voor kano's plaats op de Winnipeg River. De tocht gaat van Kenora naar Minaki en terug.

Het wilde werk

Kenora's zomer is één en al georganiseerd evenement voor de bewoners en toeristen,

maar heel wat mensen komen natuurlijk ook naar het noorden voor rust en om alleen te zijn. Volg in dat geval de noordelijke route, Highway 17, dwars door Sunset Country tot die eerste rode lijn die noordwaarts gaat op de kaart vanaf Ignace (L 4). Daar ligt 300 Km met het rijkste viswater dat u zich voor kunt stellen. Ook in Dryden (K 3), iets westelijker, komt u dat tegen. Het 6 meter hoge standbeeld van een eland aldaar, zal zeker niet de enige eland zijn die u in die contreien tegen komt. De tweede grote weg naar het noorden, Highway 105 van Vermilion Bay (K 3) tot Red Lake (H 3) brengt u naar nog mooiere gebieden voor serieuze jagers en vissers. De bekendste vis hier is de muskinonge, in de volksmond de "muskie" genoemd, familie van de snoek, maar dan vechtlustiger. De zomer is de ideale tijd daarvoor. In Vermilion Bay zeggen ze niet "je vist erop", maar "je jaagt hem". De laatste week van augustus wordt er voor \$10.000 prijzen uitgelooft aan degene die de grootste vangt.

De echte sportievelingen en natuurliefhebbers laten nu hun auto's achter. De autoweg gaat namelijk over in een B-weg, en die wordt langzaamaan een nauwelijks begaanbaar bospad, en dan bent u nog steeds een honderd kilometer van uw kamp vandaan. Om daar te komen gaat u in Ignace, Fort Frances of Red Lake, gewoon aan boord van een klein watervliegtuigje. De piloot helpt mee om slaapzakken, wapens en camera's in te laden en even later vliegt u over één van de ongerepte stukken van deze aarde. De meertjes beneden wemelen van de snoek, baars, de muskies en snoekbaars. Elanden en beren bevolken de wouden. Dan daalt de piloot in de richting van een klein meer. Er is een aanlegsteiger, wellicht zijn er wat hutjes, een paar bootjes en wat tenten. Dat is het fly-in kamp. U zult zich warm, droog en lekker voelen, hoewel het comfort maar zeer eenvoudig van aard is. Het leven daar is eenvoudig, soms zelfs spartaans. U laat de beschaving een stap achter u. Dat is niet voor iedereen weggelegd natuurlijk, maar heel wat mensen vinden zo'n vlucht naar de diepste wildernis van Ontario een ongekend avontuur. Tenslotte hebben wij, als homo sapiens, ooit echt zo geleefd.

Resorts in Ontario

Resorts zijn buitenhotels gelegen in bossen en/of parkachtige tuinen met allerlei sport-faciliteiten. Men kan er vissen, roeien, zeilen, zwemmen, golfen, tennissen, waterskiën, paardrijden, wandelen, uitstapjes maken of alleen maar genieten van de mooie natuur.

De 400.000 meren in Ontario bieden onze bezoekers een ideale omgeving waar men zich kan ontspannen en genieten van een groot aantal genoegens. Er zijn honderden resorts gelegen in de merengebieden van Ontario. Deze resorts variëren van zeer luxeus — met volledig pension tot bescheiden buitenhuisjes in de bossen die u kunt huren en waar u in uw eigen onderhoud voorziet.

Wij nodigen u uit onze resorts te bezoeken. Als u er eenmaal bent, bieden wij u de warme gastvrijheid die u terug doet komen naar de meren, bossen en heuvels van Ontario.

Algemene Informatie

Om Canada binnen te komen

Alle personen die Canada willen bezoeken dienen in het bezit te zijn van een geldig paspoort. Daarnaast is het tonen van een visum verplicht. *Behalve* voor inwoners van de volgende landen:

- a) Britse onderdanen en burgers uit landen van het Gemenebest
- b) de republiek Ierland
- c) Frankrijk
- d) de republiek Zuid Afrika
- e) personen die geboren of genaturaliseerd zijn in een land gelegen op het westelijk halfrond
- f) Oostenrijk, België, Denemarken, Finland, West-Duitsland, Griekenland, IJsland, Italië, Japan, Liechtenstein, Luxemburg, Monaco, Nederland, Noorwegen, Portugal, San Marino, Spanje, Zweden, Zwitserland en Turkije — onder de restrictie dat het bezoek niet langer duurt dan 3 maanden.

Opmerking:

Het is volledig de verantwoordelijkheid van de bezoeker om zich, voor hij/zij Canada binnenkomt, ervan te verzekeren dat hij in het bezit is van de vereiste reisdocumenten (inclusief de toelating in een ander land of terugkeer in het eigen land), voldoende geldmiddelen bezit voor het verblijf en over het vervoer beschikt naar de uiteindelijke plaats van bestemming. Raadpleeg voor verdere details de dichtstbijzijnde Canadese Ambassade of Consulaat.

Douane voorschriften

De volgende goederen mogen belastingvrij ingevoerd worden:

De benodigde kleding en persoonlijke goederen waarvan redelijkerwijs mag worden aangenomen dat de bezoeker die nodig heeft voor persoonlijk gebruik.

Ten hoogste 900 gram tabak, 50 sigaren, 200 sigaretten en 1,1 liter wijn of sterke drank of ongeveer 8 liter bier. De wettelijke leeftijd om sigaretten en sterke drank te mogen invoeren is respectievelijk 16 en 19 jaar.

Geschenken tot een waarde van \$25.00 per ontvangend persoon mogen vrij worden ingevoerd, uitgezonderd tabakswaaren en sterke drank.

Ten aanzien van vrije invoer bij terugkeer naar het eigen land, dient u zich voor het vertrek te informeren bij de douane van uw eigen land.

Rijbewijs

Als bezoeker van Ontario bent u niet verplicht om een in Ontario afgegeven rijbewijs te bezitten:

- i) mits u in het bezit bent van een geldig internationaal rijbewijs, of
- ii) als u in enig jaar niet langer dan drie maanden in Ontario woonachtig bent en een geldig rijbewijs bezit voor uw eigen land. Houders van een rijbewijs dienen niet jonger te zijn dan 16 jaar.

Er is geen speciaal rijbewijs nodig voor het besturen van motorhomes en campers.

Mocht u een andere provincie bezoeken, controleer dan wel de daar geldende bepalingen, want restricties verschillen per provincie.

Wij adviseren u om naast uw internationale rijbewijs ook uw nationaal rijbewijs mee te nemen.

Veiligheidsgordels

De wet in Ontario schrijft voor dat zowel bestuurder als inzittenden veiligheidsgordels moeten dragen als deze in de auto zijn aangebracht.

Verzekering ziektekosten

Controleer uw dekking tegen ziektekosten voor u uw eigen land verlaat. Veel Europese polissen zijn niet geldig als de verzekerde in andere werelddelen reist. Zorg dan voor een aanvullende verzekering ofwel voor u vertrekt of meteen na aankomst.

Geld/Credit Cards

Travellers cheques in Canadese dollars zijn waarschijnlijk de veiligste en handigste vorm voor uw betalingsverkeer. De meeste hotels, restaurants en winkels accepteren ze. U kunt grote bedragen bij elke bank innen. Vreemde valuta kunnen tijdens normale openingsuren van banken in de grotere plaatsen worden gewisseld. Bekende Credit Cards als American Express, Diner's Club, Carte Blan-

che, Master Charge en Visa worden niet door alle, doch wel door de meeste instellingen geaccepteerd.

Feestdagen

Algemene feestdagen in Ontario zijn: Nieuwjaar, Goede Vrijdag, Victoria Day (meestal derde maandag in mei), Dominion Day (1 juli), Civic Holiday (eerste maandag in augustus), Labour Day (eerste maandag in september), Thanksgiving (tweede maandag in oktober) en Eerste Kerstdag.

Temperaturen

Voorbeelden van de gemiddelde dagelijkse temperaturen in minima en maxima op een aantal plaatsen in Ontario:

		Min.	Max.
Ottawa	jan.	-16°C	-6°C
	apr.	-0.5°C	10°C
	juli.	14°C	26.5°C
	okt.	3°C	13°C
Sault Ste. Marie	jan.	-15.6°C	-5.9°C
	apr.	-1.8°C	8.3°C
	juli.	11.2°C	23.9°C
	okt.	3.7°C	12.6°C
Toronto Niagara Falls	jan.	-7.5°C	-0.5°C
	apr.	2.5°C	11°C
	juli.	16°C	27°C
	okt.	-5.5°C	14°C

Gedurende juni, juli en tot in september is het weer meestal warm en zonnig. 's Avonds kan het afkoelen, dus neem vooral lichte jacks en sweaters mee. Voor de maanden november tot maart wordt geadviseerd warme winterkleding mee te nemen.

Aanvullende Reisinformatie

Uw reisagent of luchtvaartmaatschappij zullen u zeker graag van dienst zijn voor het boeken van reisarrangementen in Ontario. In Ontario zelf kunt u voor verdere informatie terecht bij tal van centraal gelegen toeristische informatiecentra, of u kunt contact opnemen met:

Ontario Travel
Queen's Park
Toronto, Canada, M7A 2E5
Telefoon: (416) 965-4008.

Ministry of
Tourism and
Recreation

Province of Ontario
Queen's Park
Toronto, Canada
M7A 2E5

Hon. Reuben C. Baetz
Minister,
T.H. Gibson
Deputy Minister

